

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut politologických studií

Lucie Dráždilová

**Multikulturalismus z pohledu
české ultrapravice**

Bakalářská práce

Praha 2016

Autor práce: Lucie Dráždilová

Vedoucí práce: Mgr. Jan Charvát, M.A., Ph.D

Rok obhajoby: 2016

Bibliografický záznam

DŘÁŽDILOVÁ, Lucie. Multikulturalismus z pohledu české ultrapravice. Praha, 2016. 46 s. Bakalářská diplomová práce (Bc.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut politologických studií. Vedoucí diplomové práce Mgr. Jan Charvát, M.A., Ph.D

Abstrakt

Bakalářská práce se věnuje tomu, jakým způsobem je vnímán a prezentován multikulturalismus vybranými subjekty z prostředí české krajně pravicové scény. Konkrétně je zde zkoumán multikulturalismus z pohledu Dělnické strany sociální spravedlnosti, Národní strany a Akce D.O.S.T. Práce je rozdělena na tři hlavní části. V první části jsou představeny jednotlivé koncepty multikulturalismu. Druhá část práce je věnována představení nejvýraznějších subjektů české krajně pravicové scény a dále také výběru nejvhodnějších zástupců pro následný výzkum. Ve třetí části práce jsou pak prezentovány konkrétní pohledy vybraných subjektů na multikulturalismus. Práce si klade za hlavní cíl ověření, respektive vyvrácení hypotézy, zda je v souladu s ideologickými východisky vztah ultrapravicových subjektů k multikulturalismu negativní, a dále zjištění, zda ultrapravicové subjekty užívají tohoto pojmu relevantním způsobem.

Abstract

The bachelor's thesis entitled "Multiculturalism from the Perspective of the Czech Extreme Right" explores how the term of multiculturalism is viewed and presented by the selected Czech extreme-right parties and initiatives, in particular Dělnická strana sociální spravedlnosti (Workers' Party of Social Justice), Národní strana (National Party) and Akce D.O.S.T. (D.O.S.T. Action). The thesis contains three main chapters. The first chapter presents individual concepts of multiculturalism. The second chapter focuses on the Czech extreme right scene and also on the process of selecting the parties and initiatives for this study. The last chapter presents specific views of multiculturalism by the selected parties and initiatives. The main goal of this thesis is to test the hypothesis: Is the view of multiculturalism by the Czech extreme right parties and initiatives negative?

Klíčová slova

Multikulturalismus, Krajní pravice, ultrapravice, Národní strana, Dělnická strana sociální spravedlnosti, Akce D.O.S.T.

Keywords

Multiculturalism, extreme right, Narodni strana, DSSS, Akce D.O.S.T.

Rozsah práce: 77 758 znaků

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne: 12.5.2016

Lucie Dráždilová

Poděkování

Na prvním místě bych ráda poděkovala vedoucímu práce, doktoru Charvátovi, za jeho cenné připomínky v průběhu psaní této práce. Dále také děkuji celé své rodině za to, že mi byla oporou v průběhu celého studia.

Institut politologických studií

Projekt bakalářské práce Multikulturalismus z pohledu české ultrapravice

Vymezení tématu

Vzhledem k volebním výsledkům z posledních let si můžeme všimnout, že napříč Evropou postupně sílily a nadále sílí politické subjekty, které je možné označit jako ultrapravicové. Skutečnost, že v posledních letech podpora těchto subjektů stoupá prudčeji, můžeme přisoudit mimo jiné i tématům, jimiž se jim daří oslovovat stále větší část společnosti, která je nyní poznamenána vleklou hospodářskou krizí a s ní spojenými sociometrickými ukazateli.

Česká ultrapravice nezůstává pozadu a v zahraničí úspěšnými tématy se snaží zaujmout i českou veřejnost. Jedním z témat, které i v České republice padlo na úrodnou půdu, je multikulturalismus.

Ve své bakalářské práci bych se ráda zaměřila na pohled české ultrapravice na multikulturalismus, jeho chápání českou ultrapravicí a následnou prezentaci směrem k veřejnosti.

Českou ultrapravicí v práci vymežím na základě působení v politicko-sociálním systému. Dále na základě teoretických konceptů multikulturalismu stanovím primární charakteristické znaky multikulturalismu, s kterými budu následně porovnávat pojem „multikulturalismu“, jak je prezentován českou ultrapravicí. Tímto způsobem budu následně schopná zhodnotit, zda pojem „multikulturalismus“ používaný českou ultrapravicí koresponduje s jeho původním významem.

V práci předpokládám využití kvalitativní metody výzkumu. Konkrétně se bude jednat o obsahovou analýzu jednotlivých pramenů pocházejících z prostředí české ultrapravice, v nichž je multikulturalismus zmiňován. (Prameny se rozumí politické programy, články uveřejněné prostřednictvím internetových a tiskových médií, rozhovory aj.)

Cílem mé bakalářské práce bude získat odpovědi na následující výzkumné otázky:

- V jakém smyslu je pojem „multikulturalismus“ používán českou ultrapravicí?
- Je multikulturalismus prezentován českými ultrapravicovými subjekty v souladu s hlavními teoretickými koncepty multikulturalismu?

Toto téma jsem si pro svou bakalářskou práci zvolila především z důvodu jeho aktuálnosti. Dále by dle mého názoru shrnutí, zda je pojem „multikulturalismus“ užíván českou ultrapravicí ve svém původním slova smyslu, bylo přínosným zjištěním, jež by mohlo být ku prospěchu české veřejnosti.

Předpokládaná osnova práce:

1. Úvod
 Bližší vymezení tématu
2. Teoretické koncepty multikulturalismu
 Stanovení charakteristických znaků multikulturalismu
3. Ultrapravice
 Vymezení pojmu ultrapravice
 Zmapování české ultrapravice
 Multikulturalismus jako téma ultrapravicových subjektů
4. Multikulturalismus z pohledu české ultrapravice
 Analýza vybraných pramenů
5. Porovnání multikulturalismu jak jej prezentuje česká ultrapravice s teoretickými koncepty multikulturalismu
 Zhodnocení, zda prezentace a chápání multikulturalismu českou ultrapravicí koresponduje s charakteristickými znaky multikulturalismu
6. Odpovědi na výzkumné otázky
7. Závěr

Seznam literatury

- Barša, P. : Politická teorie multikulturalismu, Praha: Centrum pro studium demokracie a kultury, 1999
- Danics, Š., Extremismus, TRITON, s.r.o., 2003
- Hirt, T., Jakoubek, M.: Soudobé spory o multikulturalismus a politiku identit, Aleš Čeněk, s.r.o.,2005
- Charvát, J., Současný politický extremismus a radikalismus., Praha: Portál, 2007
- Kymlicka, Multicultural Odysseys, OXFORD University Press, 2007
- Mareš, M.: Pravicový extremismus a radikalismus v ČR, Barrister & Principal, Brno, 2003

- Bastl, M., Mareš, M., Smolík, J., Vejvodová, P.: Krajní pravice a krajní levice v ČR., Praha: Grada Publishing, 2011.
- Mudde, C. : The ideology of the extreme right, Manchester University Press, Manchester a New York, 2000
- Parekh, B. Rethinking multiculturalism : cultural diversity and political theory, Macmillan Press Ltd., 2000
- Sartori, G. :Pluralismus, multikulturalismus a přistěhovalectví: Esej o multietnické společnosti, Praha: Dokořán, 2005
- TAYLOR, Ch. a kol., Zkoumání politiky uznání: multikulturalismus., Praha: Epoque, 2004

Další zdroje

- Dělnické listy. Vydavatel: Dělnická strana sociální spravedlnosti, Dostupné online na: www.delnickelisty.cz
- Evropské volby 2014 – Studio ČT24, Volby do Evropského parlamentu — Tomáš Vandas: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10101491767-studio-ct24/214411058360423>
- Internetové stránky Dělnické strany sociální spravedlnosti, Dostupné online na: www.dsss.cz
- Rataj, J.: Politické koncepce a aktivizační témata soudobé české krajní pravice, shrnutí přednášky z 27.3.2004, Dostupný online na: <http://www.svod-cz.info/metodika/tezeRataj.htm>
- Recenzovaný odborný on-line časopis, který uveřejňuje odborné texty zaměřené na oblast radikalismu, extremismu a terorismu, Dostupný online na: www.rexter.cz

Obsah

Úvod.....	3
1 Multikulturalismus	5
1.1 Multikulturalismus jako demogeografický fakt	6
1.2 Multikulturalismus jako soubor filozofických myšlenek	7
1.2.1 Liberální multikulturalismus	10
1.2.2 Komunitaristický multikulturalismus	10
1.2.3 Shrnutí a porovnání proudů	10
1.2.4 Kritika multikulturalismu	11
1.3 Multikulturalismus jako vládní strategie/politika.....	11
1.4 Charakteristické znaky multikulturalismu.....	15
2 Krajiné pravice.....	16
2.1 Historické vymezení pojmu pravice.....	16
2.2 Sémantické vymezení krajiné pravice.....	17
2.2.1 Vymezení pojmu „extrémní“	17
2.2.2 Vymezení krajiné pravice/ultrapravice	17
2.2.3 Pojem krajiné pravice /ultrapravice.....	17
2.3 Typologizace české krajiné pravice/ ultrapravice	17
2.4 Vnitřní fragmentace české krajiné pravice.....	20
2.5 Mapování české krajiné pravice.....	21
2.6 Přiblížení výběru zkoumaných subjektů	21
2.6.1 Dělnická strana sociální spravedlnosti, Dělnická strana.....	22
2.6.2 Sdružení pro republiku – Republikánská strana Československa.....	23
2.6.3 Národní odpor, Národní korporativismus, Autonomní Nacionalisté, Generace identity	23
2.6.4 Akce D.O.S.T.....	26
2.6.5 Vlastenecká fronta	27
2.6.6 Národní strana.....	28
3 Česká krajiné pravice a multikulturalismus	29
3.1 Multikulturalismus z pohledu Občanské iniciativy D.O.S.T	30
3.1.1 Shrnutí prezentace	30
3.1.2 Konkrétní příklady prezentace multikulturalismu	31
3.1.3 Porovnání prezentace s koncepty multikulturalismu	32
3.2 Multikulturalismus z pohledu Dělnické strany sociální spravedlnosti.....	34
3.2.1 Shrnutí prezentace	34
3.2.2 Srovnání prezentace s koncepty multikulturalismu	36
3.3 Multikulturalismus z pohledu Národní strany.....	38
3.3.1 Shrnutí prezentace	38
3.3.2 Konkrétní příklady prezentace multikulturalismu	39

3.3.3 Srovnání prezentace s koncepty multikulturalismu	40
Závěr.....	40
Summary	42
Použitá literatura.....	43

Úvod

Vzhledem k volebním výsledkům z posledních let si můžeme všimnout, že napříč Evropou postupně sílily a nadále sílí politické subjekty, které je možné označit jako ultrapravicové. Skutečnost, že v posledních letech podpora těchto subjektů stoupá prudčeji, můžeme přisoudit mimo jiné i tématům, jimiž se jim daří oslovovat stále větší část společnosti, která je nyní poznamenána vleklou hospodářskou krizí¹. Česká ultrapravice nezůstává pozadu a v zahraničí úspěšnými tématy se snaží zaujmout i českou veřejnost.

Na rozdíl od některých jiných evropských států je podpora a mohli bychom říci také vliv české krajní pravice v rámci českého politického spektra minimální, přesto můžeme dlouhodobě sledovat aktivity, které vyvíjejí jednotlivé krajně pravicové subjekty v rámci politické debaty. Z důvodu této vytrvalé aktivní účasti českých krajně pravicových subjektů na politické debatě, jsem přesvědčena, že mohou být jejich příspěvky relevantním a zajímavým výzkumným tématem.

Mezi témata, jimiž se krajní pravice často zaobírá, se v posledním cca desetiletí dostalo i téma multikulturalismu. Tento pojem je velmi problematický a to nejen z důvodu, že se samotní autoři konceptů multikulturalismu ve značné míře neshodnou ani na základních bodech, ale je také komplikovaný z hlediska toho, že je pod tímto pojmem považováno několik rozdílných věcí/skutečností. Tato problematičnost samotného konceptu multikulturalismu dále komplikuje i různé interpretace tématu ze strany jednotlivých subjektů v rámci politického spektra.

Pokud ale vezmeme v úvahu alespoň hrubý základ a zároveň primární předpoklad multikulturalismu, což je existence heterogenní společnosti, pak bychom mohli předpokládat, že vztah mezi koncepty multikulturalismu a krajní pravice bude vzhledem ke znaku nacionalismu, jež charakterizuje v podstatě všechny krajně-pravicové subjekty a preferuje udržení či vytvoření společnosti naopak homogenní², v zásadě negativní.

V této práci bych se proto ráda zaměřila na ověření resp. vyvrácení hypotézy:
Vztah české krajní pravice k multikulturalismu je v souladu s ideologickými

¹ PALMER, John, *The rise of far right parties across Europe is a chilling echo of the 1930s*, In: www.theguardian.com [online]. 15.11.2013 [cit. – 5.3.2015] Dostupný z <http://www.theguardian.com/commentisfree/2013/nov/15/far-right-threat-europe-integration>

² MUDDE, Cas: *Populist Radical Right Parties in Europe*. Cambridge: Cambridge University Press, 2007, 16-17 s. ISBN: 9780521616324

předpoklady negativní. Dále bych ráda zjistila odpovědi na doplňující výzkumné otázky, kterými jsou: Jak česká krajní pravice prezentuje multikulturalismus směrem k české veřejnosti? Jakých prostředků využívá při argumentaci proti/pro využití konceptu multikulturalismu? Pracuje v rámci své argumentace a prezentace jako takové česká krajní pravice s konceptem multikulturalismu relevantním způsobem? (Tj. odpovídá prezentace multikulturalismu českou krajní pravici základní charakteristice multikulturalismu tak, jak je prezentována odborníky, popřípadě kterému z multikulturních konceptů prezentace odpovídá?)

Na tomto místě musím upozornit na lehké pozměnění výzkumných otázek, které jsem uvedla výše, vzhledem k projektu práce. Rovněž hypotéza, kterou budu v rámci práce ověřovat je vzhledem k projektu novinkou. K těmto změnám mě vedlo především hlubší studijní proniknutí jak do tématu multikulturalismu, tak i české krajní pravice. Po bližším prozkoumání témat jsem se rozhodla k většímu konkretizování výzkumných otázek, jež byly původně otevřenější. Tento počínám doufám povede ke zkonkretizování a především také ke zkvalitnění výsledků vyvozených v rámci této práce.

Práce je rozdělena na tři hlavní části. V první z nich představím pojem multikulturalismu a to tím způsobem, že zde přiblížím různé skutečnosti, které mohou být pod tímto názvem míněny. Po podrobnějším představení každé z jednotlivých možností bude možné alespoň obecně vyvodit charakteristickou podstatu a znaky multikulturalismu. Na tomto místě bych ráda upozornila, že v první části práce věnující se multikulturalismu budu nucena, vzhledem ke kapacitě této práce a velkému rozsahu politologické debaty vztahující se k tématu multikulturalismu, přistoupit k výraznému zestručnění, především co se multikulturalismu ve smyslu filozofických teorií týče.

Ve druhé části práce pak představím vybrané zástupce krajně pravicových subjektů. Výběr v práci zkoumaných subjektů bude proveden na základě fragmentace české krajně pravicové politické scény, přesněji řečeno tak, aby byl vybrán vždy jeden nejrelevantnější zástupce v rámci každého z proudů krajní pravice, jak je zmiňuje Jan Charvát ve své práci *Současný politický extremismus a radikalismus*³. Konkrétně se bude jednat o Národní stranu, Dělnickou stranu sociální spravedlnosti a Akci D.O.S.T., které jsme v roce 2014, kdy jsme tvořili osnovu této práce, identifikovali jako nejrelevantnější zástupce za každý z proudů české krajní pravice. Dále v této kapitole přiblížím podrobnější okolnosti výběru právě těchto subjektů.

Ve třetí části práce pak přiblížím pohled na multikulturalismus ze strany

³ CHARVÁT, Jan: *Současný politický extremismus a radikalismus*. Praha: Portál, 2007, 14-15 s. ISBN 978-7367-098-6

zvolených subjektů. Pro zjištění jejich pohledu na multikulturalismus obsahově zanalyzuji prameny, které jsou dostupné buď na webových stránkách příslušného subjektu, nebo v tištěných médiích vydávaných subjektem. Následně potom na základě výzkumných otázek porovnáám prezentaci tématu jednotlivými subjekty. Poté výsledně zodpovím jednotlivé výzkumné otázky z hlediska všech zkoumaných subjektů a posoudím, zda byla hypotéza uvedená výše potvrzena, či vyvrácena. Hypotézu budu považovat za potvrzenou, jestliže zjistím, že všechny z vybraných ultrapravicových subjektů nahlízejí na multikulturalismus negativním způsobem. První dvě ze tří výzkumných otázek, jež jsem uvedla výše, budou zodpovězeny deskriptivním způsobem v rámci třetí části práce „Česká krajní pravice a multikulturalismus“. Třetí z výzkumných otázek, kterou je: „Pracuje v rámci své argumentace a prezentace jako takové česká krajní pravice s konceptem multikulturalismu relevantním způsobem? (Tj. odpovídá prezentace multikulturalismu českou krajní pravici základní charakteristice multikulturalismu tak, jak je prezentována odborníky, popřípadě kterému z multikulturních konceptů prezentace odpovídá?)“, budu považovat za potvrzenou, pokud všechny zkoumané subjekty budou multikulturalismus prezentovat relevantním způsobem a to tak, aby případně byl i subjekty vybraný koncept multikulturalismu kontextuálně relevantní.

1 Multikulturalismus

Dnes a denně se setkáváme v médiích s pojmem „multikulturalismus“. Jaká je ale přesná definice tohoto pojmu? V praxi se setkáme s mnoha definicemi, ty se ale málokdy shodují. Mnoho odborníků, kteří se otázce multikulturalismu věnují, dokonce konstatuje fakt, že je tento pojem i otázka celkově obtížně uchopitelná ⁴, či přímo nepolapitelná ⁵.

Jedním z důvodů proč je pojem multikulturalismu tak těžce uchopitelný a tak často dochází ke zmatení jednotlivých významů, může být i skutečnost uvažování několika různých fenoménů pod tímtož názvem.

Vzhledem k šíři tématu a prostorovým možnostem práce není možné se podrobně zabývat všemi autory a jejich teoriemi, které se věnují tématu multikulturalismu a ovlivnili tuto debatu. Pro potřeby této práce proto budu postupovat

⁴ BAUMANN, Gerd: *The Multicultural Riddle: Rethinking National, Ethnic, and Religious Identities*. New York: Routledge, 1999. ISBN 978-0415922135

⁵ CORNELL, West (1993): *Beyond eurocentrism and multiculturalism, Volum e 1. Prophetic Thought in Postmodern Times, Monroe, Maine, Common Courage Press, 1993, s. 7, ISBN 978-1567510041*

tím způsobem, že nejprve shrnu všechna fakta či skutečnosti, které mohou být tímto pojmem označeny. K jednotlivým významovým možnostem následně připojím podrobnější vysvětlení. K nejméně výraznějšímu zestručnění budu nucena přistoupit v části práce, která představuje jednotlivé proudy multikulturalismu ve smyslu filozofické teorie. Pro přehlednost práce zde podrobněji vysvětlím základní charakteristiky jednotlivých proudů multikulturalismu, jak je prezentuje ve svých publikacích Pavel Barša. V současné době může být pojmem multikulturalismus označen:

1. demogeografický fakt ⁶

2. soubor filozofických myšlenek (či filozofická teorie) ⁷

3. specifická orientace/strategie vládní politiky věnující se otázce soužití více národů/kultur v rámci jednoho státu ⁸

V následujících řádcích sice představím všechna tři pomyslná pole multikulturalismu, ovšem přes těsnou návaznost těchto jednotlivých významových polí bude vzhledem k zaměření této práce, klíčovým „multikulturalismus“ ve smyslu specifické orientace vládní politiky (ve smyslu „policy“), jež se věnuje otázkám soužití více národů/potažmo kultur v rámci jednoho státu.

1.1 Multikulturalismus jako demogeografický fakt

Hovoříme-li o multikulturalismu ve smyslu demogeografického faktu, pak se jedná o reálnou situaci, v níž došlo k soužití více kultur/národů v rámci jednoho státu. V historii můžeme nalézt mnoho případů, ve kterých tato situace nastala. Pokud nebudeme chtít zacházet příliš daleko, můžeme vzpomenout například Rakousko-Uhersko, Československo, Belgie, Spojené království Velké Británie a mnoho dalších.

⁶ BARŠA, Pavel: *Politická teorie multikulturalismu*. Brno: Centrum pro studium, 1999, 15 s. ISBN: 80-85959-47-X

⁷ HIRT, Tomáš, *Multikulturalismus: uzavřená kapitola nebo aktuální politická vize?* [online] [cit. – 1.3.2015] Dostupný z: <http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:mcN7Hy8pTZcJ:www.multikulti.sk/dok/Multikulturalizmus-uzavrena-kapitola-nebo-aktualni-politicka-vize.doc+&cd=4&hl=cs&ct=clnk&gl=cz>

⁸ What is Multiculturalism? *Australian Government*, Department of Social Services, [online] [cit. – 5.3.2015] Dostupný z: <https://www.dss.gov.au/our-responsibilities/settlement-and-multicultural-affairs/programs-policy/a-multicultural-australia/national-agenda-for-a-multicultural-australia/what-is-multiculturalism>

Ovšem tuto otázku pod pojmem „multikulturalismus“ jako první řešily až přistěhovalecké státy (s kolonialistickou minulostí), kde se toto soužití týkalo původního obyvatelstva s historicky později příchozími evropskými kolonizátory. Mezi tyto státy můžeme zařadit například Kanadu či Austrálii, kde v návaznosti na multikulturalismus ve smyslu demogeografického faktu později vznikly i vládní strategie, které se jako první oficiálně označily za multikulturalistické⁹. (Podrobnosti přiblížím v podkapitole, která se věnuje multikulturalismu ve smyslu vládní strategie/politiky.) Hned ze začátku bych ráda zdůraznila, že multikulturalismus se v těchto státech objevil/řešil v úplně odlišných souvislostech, než později v Evropě. Multikulturalismus v Kanadě byl spojen s ospravedlněním nároků a práv kanadské frankofonní menšiny a také s bojem za větší politickou autonomii. Zároveň multikulturní přístup vyřešil i vztah k původním obyvatelům. Multikulturalismus byl pak považován za výjimečnou součást kanadské národní identity.

V Evropě se multikulturní realita v podobě demogeografického faktu vyskytla o něco později a to v návaznosti na rostoucí imigraci směrem do Evropy a následnou změnu ve složení obyvatel Evropských zemí po druhé světové válce. Příčiny těchto „náhlých“ změn byly původu jednak politického (rozpad koloniálních říší) a dále také ekonomického (nábor staniců „dočasných“ pracovníků z důvodu nedostatku pracovních sil v období hospodářského rozmachu 50. – 60. let 20. století)¹⁰. Právě v Evropě se multikulturalismus stal modelem, na jehož základě mělo být přistupováno k integraci přistěhovalců.

1.2 Multikulturalismus jako soubor filozofických myšlenek

Poté, co některé přistěhovalecké státy byly nuceny se vypořádat s demogeografickým faktem multikulturalismu, jak byl popsán výše, a s ním spojenými problémy, tak se touto problematikou začala zabývat řada autorů, kteří přispěli mnoha filozofickými myšlenkami a teoriemi pro řešení multikulturní otázky.

Pojem multikulturalismu se dostal do širšího povědomí zhruba od druhé poloviny 60. let 20. století v USA a to v úzkém spojení se vznikem nových sociálních hnutí. Nová hnutí reprezentovala etnické, ale i ne-etnické subkulturní skupiny a

⁹ BARŠA,Pavel, BARŠOVÁ, Andrea, Od multikulturalismu k občanské integraci. Změny v západoevropských politikách integrace přistěhovalců, *Sociální studia* 1/2005, ISBN 80-210-3875-6

¹⁰ BARŠA,Pavel, BARŠOVÁ, Andrea, Od multikulturalismu k občanské integraci. Změny v západoevropských politikách integrace přistěhovalců, *Sociální studia* 1/2005, ISBN 80-210-3875-6

komunity. (Příkladem mohou být feministky, sexuální menšiny, zdravotně hendikepovaní, environmentalisté a další.) Pro objasnění souvislosti mezi vznikem těchto hnutí a multikulturalismem jsou důležité otázky, proč tato nová sociální hnutí vznikla a o co usilovala. Cílem těchto hnutí bylo v drtivé většině uznání a respektování jejich skupinových charakteristik a dále pak zajištění skupinové rovnoprávnosti a autonomie. Specifické životní styly a postoje přinášeny novými hnutími narušovaly ideu jednotnosti (americké) národní kultury/identity. I přes proklamovanou univerzalitu vyznávající pouze ideály rovnosti a svobody byla totiž tato kultura/identita postavena na kulturním imperialismu bílých anglicky mluvících protestantů.

Lidé, kteří v nějakém ohledu nezapadali do této „kategorie“ museli často čelit kulturnímu, sociálně-ekonomickému, či politickému vyloučení. A právě proti tímto způsobem nastavenému vnímání a „kulturní nadvládě anglosasů“ se snažil multikulturalismus bojovat ¹¹.

Multikulturalismus se tedy snažil o odhalení falešnosti proklamované univerzality americké národní identity. Ta byla založena na neutralitě ke skupinovým rysům jednotlivců, jež měly být dle idejí liberálního univerzalizmu vykázány do soukromí ¹².

Samotná falešnost univerzalizmu spočívala dle multikulturalistů (zastánců multikulturního přístupu) ve skutečnosti, že v praxi nelze této neutralitě a rovnosti dosáhnout. V každé liberální společnosti/státu totiž dochází jak k ekonomické, tak i k symbolické diferencii občanů a také k s tím spojenému vylučování těch, kteří do dominantních kulturních vzorců nezapadají. (Dominantní kulturní vzorce jsou totiž v praxi utvářeny těmi, jež mají největší podíl na politické a ekonomické moci ve společnosti/státu ¹³.)

Nutno však podotknout, že multikulturalisté neodmítali univerzální liberálně-demokratické hodnoty, pouze usilovali o jejich důslednější uplatňování tak, aby skupinová identita nebyla podrobena marginalizaci. Proto je dle multikulturalistů třeba dojít k veřejnému uznání doposud vyloučených skupin, aby mohlo dojít k jejich integraci do občanského celku ¹⁴.

¹¹ BARŠA, Pavel: *Politická teorie multikulturalismu*, Brno: Centrum pro studium, 1999, 25 s. ISBN: 80-85959-47-X

¹² BARŠA, Pavel, BARŠOVÁ, Andrea, *Přistěhovalectví a liberální stát, Imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku*, Brno: Mezinárodní politologický ústav, 2005, 43 s. ISBN 80-210-3875-6

¹³ BARŠA, Pavel: *Politická teorie multikulturalismu*, Brno: Centrum pro studium, 1999, 17 s. ISBN: 80-85959-47-X

¹⁴ BARŠA, Pavel: *Politická teorie multikulturalismu*, Brno: Centrum pro studium, 1999, 18 s. ISBN: 80-85959-47-X

Multikulturalistům šlo tedy prostřednictvím kritiky liberálního univerzalizmu o zajištění rovné příležitosti pro všechny skupiny, jež mohly v rámci společnosti/státu existovat ať už byly definované na základě etnicity, náboženství, pohlaví, rasy, sexuální orientace, či jiných charakteristik.

Právě na základě toho, jakým způsobem byl liberální univerzalizmus ze strany multikulturalistů kritizován, jsou v rámci filozofických teorií rozlišovány 2 stěžejní proudy multikulturalismu. Těmito proudy jsou komunitaristický a liberální¹⁵.

(Zde bych ráda upozornila, že někdy je rozlišován ještě třetí proud, který je označován jako kritický multikulturalismus¹⁶. Jedná se o poměrně nový ideový směr, který se vyznačuje úzkým okruhem zastánců¹⁷. Primárně se zaměřuje na vznik rasismu, sexismu a třídní předpojatosti z hlediska ekonomického, sémiotického, politického, výchovného a institucionálního¹⁸ a jeho cílem je oslabení vžitých sémiotických pojmů, které již samy o sobě značí nerovnost¹⁹. Tento třetí proud se svým zaměřením vymyká tématu státní organizace multikulturní společnosti. Z tohoto důvodu dále podrobněji přiblížím a porovnáám pouze první dva zmíněné proudy multikulturalismu.)

Oba proudy multikulturalismu mají společné to, že zdůrazňují právo na skupinovou diferenci. Liberálové mají za to, že právo na diferenci přichází doplnit právo na asimilaci, zatímco komunitaristé jsou přesvědčeni, že právo na diferenci přichází právo na asimilaci nahradit. Rozdílný postoj liberálů a komunitaristů v tomto případě plyne z odlišné funkce skupinové difference, jež je jí zastánci jednotlivých proudů připisována. Z hlediska liberálů má právo na skupinovou diferenci funkci prostředku, který má zajistit rovnost lidí jakožto příslušníků jednoho lidského druhu. Komunitaristé se však uznáním tohoto práva ocitají u svého cíle, neboť usilují o nastolení rovnosti lidí jakožto příslušníků zvláštních skupin²⁰.

¹⁵ BARŠA, Pavel: *Politická teorie multikulturalismu*, Brno: Centrum pro studium, 1999, 6 s. ISBN: 80-85959-47-X

¹⁶ HIRT, Tomáš, *Multikulturalismus: uzavřená kapitola nebo aktuální politická vize?* [online – 1.3.2015]: <http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:mcN7Hy8pTZcJ:www.multikulti.sk/dok/Multikulturalizmus-uzavrena-kapitola-nebo-aktualni-politicka-vize.doc+&cd=4&hl=cs&ct=clnk&gl=cz>

¹⁷ HIRT, Tomáš, *Multikulturalismus: uzavřená kapitola nebo aktuální politická vize?* [online – 1.3.2015]

¹⁸ KINCHLOE, Joe, STEINBERG, Shirley: *Changing Multiculturalism*, Buckingham: Open University Press, 1997, ISBN 978-0335194834

¹⁹ HIRT, Tomáš, *Multikulturalismus: uzavřená kapitola nebo aktuální politická vize?* [online – 1.3.2015]

²⁰ BARŠA, Pavel, BARŠOVÁ, Andrea, *Přistěhovalectví a liberální stát, Imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku*, Brno: Mezinárodní politologický ústav, 2005, 44-45 s. ISBN 80-

1.2.1 Liberální multikulturalismus

Liberální multikulturalisté staví do popředí jedince, jehož příslušnost k určité skupině je až druhořadou charakteristikou. Zásadní je pro liberály univerzální rovnost jednotlivců a dále také to, aby nedocházelo k jejich diskriminaci v rámci politických či socioekonomických struktur²¹. Člověka považují primárně za příslušníka lidského druhu, který je obdařen přirozeným před-sociálním a ahistorickým univerzálním rozumem. Zásadním je pro liberály vyvození institucí z individuálních lidských činů, což se může vztahovat na tržní transakce ale například i na “společenskou smlouvu“²².

1.2.2 Komunitaristický multikulturalismus

Komunitaristé staví do popředí skupinu/komunitu a kladou důraz na pluralitu těchto skupin a jejich identit v rámci společnosti²³. Ve svém pohledu vycházejí z Aristotelova teleologického pojetí ctnosti a z Hegelovy představy o státu, jakožto výrazu spirituální identity obce, jež dává etický obsah životům svých občanů. Zásadní ideou komunitaristů je tedy v podstatě nadřazenost státu/obce nad jednotlivá individua. Tradiční společnost sebe sama chápe jako organický celek, který je pevně zapuštěný ve vesmírném řádu a z jehož jednoty se vyděluje mnohost, na rozdíl od liberálů, jejichž pojetí společnosti spočívá ve složení z jednotlivých nezávislých individuí²⁴.

1.2.3 Shrnutí a porovnání proudů

Komunitaristický i liberální proud multikulturalismu resp. jejich hlavní představitelé se na mnoha aspektech neshodnou. Primární neshodou je zjednodušeně řečeno to, že zatímco liberální proud považuje skupiny za určitou platformu, v rámci níž se individualita i individuální svoboda utváří, formuje a díky níž v podstatě existuje, tak

210-3875-6

²¹ BARŠA, Pavel, BARŠOVÁ, Andrea, *Přistěhovalectví a liberální stát, Imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku*, Brno: Mezinárodní politologický ústav, 2005, 44-46 s. ISBN 80-210-3875-6

²² BARŠA, Pavel: *Politická teorie multikulturalismu*, Brno: Centrum pro studium, 1999, 66 s. ISBN: 80-85959-47-X

²³ BARŠA, Pavel, BARŠOVÁ, Andrea, *Přistěhovalectví a liberální stát, Imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku*, Brno: Mezinárodní politologický ústav, 2005, 44-46 s. ISBN 80-210-3875-6

²⁴ BARŠA, Pavel: *Politická teorie multikulturalismu*, Brno: Centrum pro studium, 1999, 66 s. ISBN: 80-85959-47-X

komunitaristický proud odmítá myšlenku toho, že by skupiny tvořily pouze platformu a přisuzuje jim zásadně větší význam.

Nicméně lze zde vyzorovat i společný znak, který můžeme označit jako charakteristický pro teorii multikulturalismu. Stěžejním bodem, který je společný oběma proudům multikulturalismu, je skutečnost, že ani jeden z nich nezpochybňuje zásadní roli práva na skupinovou diferenci a z toho vyplývající potřebu pracovat v oblasti multikulturalismu na úrovni skupin.

1.2.4 Kritika multikulturalismu

Na tomto místě je nutné podotknout, že v rámci diskuze o multikulturalismu nalezneme také kritiku, jež má v rámci debaty velký přínos. Velmi ceněným autorem je v tomto případě Giovanni Sartori, který tak činí ve své knize *Pluralismus, multikulturalismus a přistěhovalci*. Velká část této práce je primárně věnována kritice multikulturní teorie v podání Charlese Taylora, který je považován za stěžejního autora komunitaristického proudu multikulturalismu²⁵. (Sartori zde hovoří o dvou typech multikulturalismu, tím prvním a podle něj schůdným je ten, jež se řídí pravidly pluralismu. Druhým typem a tím, který je zde podroben kritice, je pak multikulturalismus, jak jej prezentuje Charles Taylor²⁶. Konkrétně Sartori s Taylorem nesouhlasí v tom, že zneuznání určité skupiny může způsobit ublížení. Sartori neodmítá Taylorovo tvrzení, že je naše identita z části charakterizována uznáním, neuznáním, či zneuznáním ze strany druhých, ovšem nesouhlasí již s tvrzením, že případné zneuznání může být jistou formou útlaku – ublížením²⁷.

Vzhledem k tomu, že se jedná především o kritiku multikulturalismu a ne o teorii samotnou, není pro tuto práci stěžejní, ovšem v zájmu ucelenějšího přehledu multikulturní debaty považují za nutné ji zde tímto stručným způsobem alespoň zmínit.

1.3 Multikulturalismus jako vládní strategie/politika

S demogeografickou situací/kulturní realitou, v jejímž rámci soužilo více

²⁵ BARŠA, Pavel: *Politická teorie multikulturalismu*, Brno: Centrum pro studium, 1999, 70 s. ISBN: 80-85959-47-X

²⁶ SARTORI, Giovanni, *Pluralismus, multikulturalismus a přistěhovalci, Esej o multietnické společnosti*, Praha: Dokořán, 2011, s. 41-85, ISBN 978-80-7363-380-6

²⁷ SARTORI, Giovanni, *Pluralismus, multikulturalismus a přistěhovalci, Esej o multietnické společnosti*, Praha: Dokořán, 2011, s.49-51, ISBN 978-80-7363-380-6

národů/kultur v jednom státě, vznikla kromě filozofických teorií také praktická potřeba tuto situaci nějakým způsobem korigovat z pozice vlády. (Hlavním důvodem k tomuto kroku byla především existence diskriminace menšinových skupin.) Z počátečních nejednotných pokusů o proti-diskriminační opatření následně vznikly rámce pro oficiální politiky států.

Příkladem může být Kanada, která v roce 1971 jako první prohlašuje multikulturalismus za svoji oficiální státní politiku. V rámci této politiky Kanada prohlašuje práva všech občanů jako rovná nehledě na rasu, jazyk, původ, či náboženské vyznání. (Zároveň Kanada přímo přiznává rovná práva i původnímu obyvatelstvu území Kanady.) Kanadská vláda definuje multikulturalismus jako prostředek maximalizace kulturních, diplomatických a hospodářských výhod ze soužití více kulturních skupin v rámci Kanadského státu. Na druhé straně zároveň zmiňuje i to, že všichni občané musí současně ctít a sdílet základní hodnoty demokratického státu²⁸. Na tomto místě bych ráda zdůraznila, že tím Kanada řešila situaci soužití jednotlivých lingválních skupin jak mezi sebou, tak také ve vztahu s původním indiánským obyvatelstvem. Naopak tím Kanada nesledovala soužití s imigranty, v rámci čehož je pojmu multikulturalismus většinou užíváno dnes.

Dalším státem, který se oficiálně přihlásil k politice multikulturalismu, je Austrálie. Stejně tak jako v Kanadě i zde bylo nutné řešit otázku soužití původního obyvatelstva spolu s většinovým přistěhovaleckým obyvatelstvem. Australská vláda rozděluje svoji politiku multikulturalismu na 3 dimenze. Těmi jsou: 1. Právo na vlastní kulturní identitu (právo na vyjádření a sdílení kulturního dědictví včetně jazyka a náboženství) 2. Právo na sociální spravedlnost (právo na rovnost před zákonem nehledě na původ, rasu, náboženské vyznání, pohlaví, místo narození atd.) 3. Právo na ekonomickou efektivnost (právo na získání a rozvoj vlastních dovedností nehledě na okolnosti) Austrálie ovšem současně zmiňuje i meze politiky multikulturalismu, jimiž jsou loajalita a respekt k Australskému státu a jeho demokratickým principům, které musí být v přednostním zájmu každého občana Austrálie, a které jsou dány australskou ústavou a zákony²⁹.

²⁸ Canadian Multiculturalism: An Inclusive Citizenship, *Government of Canada*, [online] [cit. – 5.3.2015] Dostupný z: <http://www.cic.gc.ca/english/multiculturalism/citizenship.asp>

²⁹ What is Multiculturalism? *Australian Government*, Department of Social Services, [online] [cit. – 5.3.2015] Dostupný z: <https://www.dss.gov.au/our-responsibilities/settlement-and-multicultural-affairs/programs-policy/a-multicultural-australia/national-agenda-for-a-multicultural-australia/what-is-multiculturalism>

Jak jsem již shrnula výše, v USA byl multikulturalismus v podstatě prostředkem pro ospravedlnění skupinové plurality jakožto znaku univerzality americké společnosti. V Kanadě a Austrálii se zase multikulturalismus stal jakousi státní ideologií, jež vznikla z potřeby urovnání práv mezi většinovým (kolonialistickým) obyvatelstvem a původními obyvateli - v kanadském případě také s frankofonní menšinou. V těchto dvou případech byl multikulturalismus prezentován jako charakteristická součást národní identity a také jako výhoda oproti státům s homogennější skladbou obyvatelstva.

V Evropě pak nabyl multikulturalismus úplně nového rozměru. Byl zde primárně aplikován jakožto řešení začlenění nově příchozích imigrantů do většinové společnosti. V podstatě zde došlo k zúžení konceptu multikulturalismu na jeden z možných modelů začlenění imigrantů do společnosti.

Modely začlenění imigrantů vznikaly v Evropě v souvislosti s velkou vlnou imigrace, která přišla po druhé světové válce. V té době lze v rámci Evropy rozlišit 3 modely integrace, jež byly státy uplatňovány ve vztahu k imigrantům:

1. Etnicko-exkluzivistický model - do konce 90. Let bylo jeho prototypem západní Německo. V rámci tohoto přístupu byli imigranti chápáni pouze jako dočasní pracovníci, jejichž přítomnost si žádají potřeby pracovního trhu. Předpokládalo se, že se po dokončení „pracovních záležitostí“ navrátí do země svého původu. Proto se v rámci společnosti neuvažovalo nad upravováním jejich právního postavení ve společnosti, ani nad jejich kulturními odlišnostmi. To, že si imigranti udržovali svoji kulturu, bylo naopak bráno jako záruka toho, že se později tito „dočasní pracovníci“ opravdu navrátí do země svého původu. (S tímto přístupem hrubě kontrastovala automatická právně-politická integrace nově se přistěhovávajících etnických němců³⁰.)

2. Asimilační model - V rámci tohoto modelu, jež byl uplatňován Francií, byli přistěhovalci chápáni jako stálí členové společnosti za podmínky asimilace do dominantních kulturních vzorců. Jakékoliv etnické lobby bylo v tomto případě tabu, stejně tak jako jiná politická seskupení opírající se o etnickou, regionální, či kulturní identitu. (Sdružení tohoto typu se dle jakobínské politické kultury rovnají zradě francouzského občanského národa³¹.)

3. Pluralistický (multikulturní model) - V rámci tohoto modelu, jehož

³⁰ BARŠA, Pavel, BARŠOVÁ, Andrea, *Přistěhovalectví a liberální stát, Imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku*, Brno: Mezinárodní politologický ústav, 2005, 35-36 s. ISBN 80-210

³¹ BARŠA, Pavel, BARŠOVÁ, Andrea, *Přistěhovalectví a liberální stát, Imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku*, Brno: Mezinárodní politologický ústav, 2005, 35-36 s. ISBN 80-210

prototypem byla Velká Británie, se předpokládalo, že se zde imigranti usazují natrvalo. Rozdílem oproti etnicko-exkluzivistickému modelu, jež byl uplatňován ve Francii je to, že je zde k imigrantům přistupováno jako k členům kulturně odlišné komunity. Cílem bylo, aby tyto komunity poklidně soužily s většinovým obyvatelstvem v rámci širšího politického celku. Zatímco ve francouzském modelu se přistupovalo k integraci na bázi jednotlivých imigrantů, tak v britském případě se k integraci přistupovalo na základě celých komunit³².

Kromě Velké Británie, která se k politice multikulturalismu přihlásila v roce 1966, se k uplatňování politiky multikulturalismu veřejně přihlásilo ještě Švédsko v roce 1975 a nakonec také Nizozemsko v roce 1983. V praxi ale uplatňováním politiky multikulturalismu docházelo k situaci, v níž cíl zajištění rovných individuálních práv a příležitostí v politických a socio-ekonomických institucích byl přebíjen důrazem na inkorporaci a uznání skupin. Vznikla zde nerovnováha mezi individuální autonomií a skupinovou kulturou, která zapříčinila vzrůstající segregaci přistěhovaleckých skupin a nedostatečnou občansko-politickou a socio-ekonomickou integraci jejich příslušníků³³.

Od konce 90. let 20. století proto začínají evropské státy v čele s Nizozemskem a Velkou Británií přehodnocovat své koncepty se znaky multikulturní politiky a odklání se od multikulturalistické integrace skupin spíše k občanské integraci jednotlivců³⁴.

Co se týče omezení politik multikulturalismu, které jsem zmínila u příkladů Kanady a Austrálie, v evropských příkladech byly podobné rámce demokratické společnosti považovány za samozřejmé. (Ze strany „starousedlíků“.) Ovšem vývoj 90. let 20. Století otrásl tímto předpokladem poté, co se ukázalo, že tyto demokratické rámce nejsou samozřejmé pro „novousedlíky“. V návaznosti na problémy, které vzešly z této situace, začaly výše zmíněné země zahrnovat do svých multikulturních politik také omezení, která představovala výslovné upřednostnění respektu a loajality k demokratickému rámci jednotlivých států³⁵.

³² BARŠA,Pavel, BARŠOVÁ, Andrea, *Přistěhovalectví a liberální stát, Imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku*, Brno: Mezinárodní politologický ústav, 2005, 35-36 s. ISBN 80-210-3875-6

³³ BARŠA,Pavel, BARŠOVÁ, Andrea, *Přistěhovalectví a liberální stát, Imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku*, Brno: Mezinárodní politologický ústav, 2005, 41 s. ISBN 80-210-3875-6

³⁴ BARŠA,Pavel, BARŠOVÁ, Andrea, *Přistěhovalectví a liberální stát, Imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku*, Brno: Mezinárodní politologický ústav, 2005, 15 s. ISBN 80-210-3875-6

³⁵ BARŠA,Pavel, BARŠOVÁ, Andrea, Od multikulturalismu k občanské integraci. Změny v západoevropských politikách integrace přistěhovalců, *Sociální studia* 1/2005, ISBN 80-210-3875-6

1.4 Charakteristické znaky multikulturalismu

Jak ve své stati *Od multikulturalismu k občanské společnosti* uvádějí Andrea a Pavel Baršovi, bez nadřazeného rámce multikulturalistické politiky, kterým je loajalita příslušníků jednotlivých kulturních, či jiných skupin ke společnému státu, jazyku a veřejné společně sdílené kultuře by multikulturalismus nemohl být použit ve smyslu státní politiky³⁶. (Tento nadřazený rámec je mimořádně zřetelně vidět právě na příkladu australského multikulturalismu.)

Princip, na kterém je „rámec loajality“ založen lze nazvat „duální identitou“ tzn., že jsou přistěhovalci v rámci politiky státu chápáni jako součást skupiny, na jejíž úrovni je žádoucí proces integrace do společnosti³⁷. Je tudíž na nich samotných, jakým způsobem a v jaké míře si budou chtít ponechávat a vyznávat svou kulturu. Toto chápání je ale striktně ohraničeno požadavkem na bezpodmínečné dodržování pravidel daného státu jako takového. Pravidly můžeme rozumět ústavu, zákony, ale například i morální hodnoty, které nejsou konkrétně vypsány v žádném dokumentu, ale přesto se na ně některé texty často odvolávají³⁸.

Je zřejmé, že rámec loajality, který je nepostradatelný pro praktické zapojení multikulturalistické teorie do konceptu státní politiky vychází ideově z liberálního proudu multikulturalistické filozofie. Bez jeho využití by totiž z hlediska mimo jiné i státní bezpečnosti nebylo možné multikulturalismus aplikovat trvale udržitelným způsobem.

Shrnutí znaků multikulturalismu

1. První podmínkou pro to, abychom mohli o multikulturalismu vůbec hovořit, je existence vícero kultur/skupin v rámci jednoho státu.
2. Charakteristickým znakem pro multikulturalismus ve smyslu filozofické teorie je vnímání společnosti z hlediska skupin
3. Multikulturalismus ve smyslu státní politiky se vyznačuje „duální identitou“, což znamená, že jednotlivec je brán jako člen skupiny, ale jeho členství ve státu musí být vždy prioritní, což se vyznačuje mimo jiné nutností respektovat liberální rámec

³⁶ BARŠA, Pavel, BARŠOVÁ, Andrea, *Od multikulturalismu k občanské integraci. Změny v západoevropských politikách integrace přistěhovalců*, *Sociální studia* 1/2005, ISBN 80-210-3875-6

³⁷ BARŠA, Pavel, BARŠOVÁ, Andrea, *Od multikulturalismu k občanské integraci. Změny v západoevropských politikách integrace přistěhovalců*, *Sociální studia* 1/2005, ISBN 80-210-3875-6

³⁸ BARŠA, Pavel, BARŠOVÁ, Andrea, *Od multikulturalismu k občanské integraci. Změny v západoevropských politikách integrace přistěhovalců*, *Sociální studia* 1/2005, ISBN 80-210-3875-6

státu. (Členství ve státu má tedy primární význam, členství ve skupině až sekundární.)

2 Krajiní pravice

V této části práce bych hned ze začátku ráda vyjasnila samotný pojem krajiní pravice resp. ultrapravice. Nejprve zde shrnu stručnou historii pojmu, poté představím zásadní pojmy z hlediska sémantického a následně pak představím krajiní pravici, jak ji vymezili politologové věnující se krajině pravicové ideologii.

2.1 Historické vymezení pojmu pravice

Samotné kořeny vzniku označení „pravice, či „levice“ vztahující se k politické orientaci, můžeme dohledat již v době Velké francouzské revoluce (1789). Při prvním setkání Generálních stavů byla šlechta věrná králi usazena po jeho pravé ruce a na síle nabývající střední třída, která reprezentovala třetí stav, (všechny poddané vyjma šlechty a církve) byla usazena po ruce levé. Pravice v tomto období reprezentovala myšlenku restaurace monarchie, opírající se o šlechtu a církve. V této době se tedy obecně vžilo přesvědčení, že pojem „pravice „ označuje reakcionářské či monarchistické sklony, zatímco pojem „levice“ označuje postoje revoluční či rovnostářské³⁹.

Poté, co se v následujícím století časem pozměnily/vyvinuly charakteristické postoje pravice i levice (Podpora monarchie pravici se s časem proměnila v podporu tradičních hodnot, kterými byla rodina, obec a církve. Hlavním tématem liberálních stran se v té době stalo omezování státních regulací ekonomiky a podpora volného trhu, ze kterého se rodil kapitalismus.) se k těmto dvěma proudům přidal třetí proud, který tvořila dělnická hnutí. (socialismus). Prudký nástup třetího „aktéra“ měl vliv na sblížení idejí konzervativců (pravice) a liberálů (původní levice) a důsledkem se stala změna vah na pomyslné pravolevé ose politického spektra. V průběhu 20. století již tedy považujeme za tzv. pravici konzervativce spolu s liberály a za levici považujeme socialisty. Při střetu názorů jednotlivých ideových proudů pak můžeme vysledovat vznik extremistických hnutí. V levém krajiním prostoru vzniká komunismus a anarchismus a v pravém krajiním prostoru vzniká fašismus a nacismus⁴⁰.

³⁹ HEYWOOD, Andrew: *Politické ideologie*. Praha: Eurolex Bohemia, 2003, 32-33 s. ISBN 80-86861-71-6

⁴⁰ CHARVÁT, Jan: *Současný politický extremismus a radikalismus*. Praha: Portál, 2007, 14-15 s. ISBN 978-7367-098-6

2.2 Sémantické vymezení krajní pravice

2.2.1 Vymezení pojmu „extrémní“

Pojmu „extremus“, ze kterého pochází dnešní „extremismus“ bylo v latině využíváno pro označení nejdále ležící pozice od středu. Slovním ekvivalentem tedy může být pojem „nejzazší“⁴¹. (Pokud hovoříme v politické rovině, pak pojem extremismus označuje myšlenky, které leží na pomyslné politické ose na samém okraji.

2.2.2 Vymezení krajní pravice/ultrapravice

Pojem ultrapravice je v podstatě ekvivalentní pojmu pravicový extremismus, či krajní pravice. Jejich označení se využívá pro souhrnné označení skupin v rámci ultrakonzervativního nacionalismu, pravicového populismu, neofašismu a neonacismu. Je však třeba upozornit, že pojem ultrapravice rozhodně není ekvivalentem neonacismu⁴².

2.2.3 Pojem krajní pravice /ultrapravice

Pokud bychom chtěli uchopit samotnou ideologickou podstatu pojmu „krajní pravice“, jehož sémantický původ jsme si vyjasnili výše, pak bychom se měli zaměřit na pochopení z hlediska tzv. stranických rodin. Stranická rodina je primárně definována ideově-programovým profilem, společnými historickými kořeny, či případně i členstvím v nadnárodních stranických strukturách^{43 44}.

2.3 Typologizace české krajní pravice/ ultrapravice

Jak ale upozorňuje například Smolík, krajně pravicová stranická rodina je vzhledem k velké ideové fragmentaci a obtížnosti identifikace společných znaků, ze

⁴¹ MAREŠ, Miroslav: *Pravicový extremismus a radikalismus v ČR*. Brno: Barrister & Principal, Centrum strategických studií, 2003, 2-22 s. ISBN 80-86598-45-4

⁴² CHARVÁT, Jan: *Současný politický extremismus a radikalismus*. Praha: Portál, 2007, 17-18 s. ISBN 978-7367-098-6

⁴³ STRMISKA, Maxmilián a kol.: *Politické strany moderní Evropy: analýza stranicko-politických systémů*. Praha: Portál, 2005, 30 s. ISBN 80-7367-038-0

⁴⁴ KOPEČEK, Lubomír a HLOUŠEK, Vít: *Politické strany. Původ, ideologie a transformace politických stran v západní a střední Evropě*. Praha: Grada Publishing, 2010, s. 211-216 ISBN 978-80-247-3192-6

všech stranických rodin nejproblematictější⁴⁵. Existence této nadměrné diference v rámci jedné stranické rodiny má původ zřejmě v historickém vývoji, který jsem nastínila blíže v předchozí části týkající se historie pojmů pravice a levice. Typologizaci krajní pravice se již věnovala řada autorů, ovšem pro potřeby této práce v následujících řádcích představím alespoň tři nejstěžejnější z nich.

Prvním autorem je Hans-Georg Betz, který pro strany krajně pravicového spektra využívá pojmu: rodina pravicově populistických stran. V programatice stran, které sem spadají, podle Betze figurují znaky xenofobie, volání po čistotě a pořádku, touha po kulturní a etnické jednotě, návrat k tradičním hodnotám a také antifeministické znaky. Strany krajně pravicového spektra se dle Betze prezentují jakožto nové politické subjekty a věnují se prosazování zájmů své komunity a vytváření vlastní identity. Většinou jsou dle autora také napojeny na charizmatického vůdce⁴⁶.

Druhým významným autorem je Piero Ignazi, ten shrnul tři znaky, které by měly strany krajně pravicové rodiny splňovat. Prvním znakem je možnost zařazení subjektu na samý okraj pomyslné pravolevé osy. Druhým znakem je zahrnutí fašistické mytologie do programatiky strany a třetím znakem je pak opozice vůči politickému systému daného státu⁴⁷.

Krajní pravici z hlediska stranických rodin se věnuje také v politologických kruzích uznávaný belgický politolog Cas Mudde. Ten ztotožňuje označení krajní pravice s pojmem populistické radikální pravicové strany. (Populist Radical Right Parties) Mudde definoval tzv. minimální a maximální definice, prostřednictvím kterých lze dohledat a určit společné znaky stran, pomocí kterých lze stanovit příslušnost určité politické strany k rodině pravicových populistických stran. Využitím minimální definice lze zjistit znaky, jež jsou společné pro všechny strany ideologické rodiny. Dalo by se říci, že se jedná o jakési minimální jádro. Prostřednictvím maximální definice lze naopak zachytit co nejvíce podobných znaků. V rámci minimální definice označil Mudde za základní rysy nacionalismus a nativismus⁴⁸.

⁴⁵ SMOLÍK, Josef: *Krajní pravice a krajní levice v ČR*. Praha: Grada, 2011, 200 s. ISBN 978-80-247-3797-3

⁴⁶ BETZ, Hans-Georg: *Exclusionary Populism in Western Europe in the 1990s and Beyond: A Threat to Democracy and Civil Rights?* Geneva: UNRISD, 2004, 13-14 s. ISSN: 1020-8194

⁴⁷ IGNAZI, Pietro: *Extreme Right Parties in Western Europe*. Oxford: Oxford University Press, 2003, 31-33 s. ISBN 9780199291595

⁴⁸ MUDDE, Cas: *Populist Radical Right Parties in Europe*. Cambridge: Cambridge University Press, 2007, 14-15 s. ISBN: 9780521616324

- Nacionalismus – Nacionalismus je politická doktrína, jejímž cílem je dosažení monokulturního státu. Dosáhnout toho lze dvěma způsoby. Prvním z nich je vnitřní homogenizace, které může být dosaženo např. separatismem, asimilací, vyháněním či genocidou. Druhým způsobem je aplikace vnější výlučnosti, na jejímž základě by docházelo k přesunu obyvatel žijících v zahraničí zpět do národního státu. V mírné formě lze dojít k přemístění populace, v radikální formě může dojít až k expanzi státu. Nutno podotknout, že toto ale není cílem všech nacionalistů⁴⁹.
- Nativismus- Aby bylo možné rozlišit umírněné (liberální) nacionalisty a radikální nacionalisty, rozhodl se Mudde pro využití termínu „nativismus“, protože samotný pojem „nacionalismus“ mu připadal příliš široký. Nativismus spojuje myšlenku nacionalismu a xenofobie. V podstatě se jedná o ideologii, dle které by státy měly být obývány pouze původními národy. Hlavním nebezpečím homogenitě státu jsou v rámci nativismu považovány nepůvodní prvky (lidé, myšlenky). V tomto kontextu může být nahlíženo na zahraniční minority negativně mimo jiné i z důvodu předpokládaného kontaktu se zahraničím, s čímž je spojená možnost přivedení dalších cizinců do země⁵⁰.

V rámci maximální definice pak Mudde nastínil 3 základní ideologické rysy populistických radikálně pravicových stran. Těmito rysy jsou nativismus, který byl podrobněji popsán již v rámci minimální definice, dále pak autoritářství a populismus⁵¹.

- Autoritářství – V rámci výzkumu demokracie a demokratizace je tento termín využíván ve spojitosti s nedemokratickými režimy. Dle Muddeho odkazuje k „autoritářské osobnosti“ Theodora Adorna a jeho spolupracovníků, kteří interpretovali autoritářství jakožto zřetelnou možnost oslavování elit, podřízení se a trestání subjektů vně skupiny ve jménu morální autority. Dále Mudde shrnuje autoritářství jakožto víru v pevně uspořádanou společnost, v rámci které musí být

⁴⁹ MUDDE, Cas: *Populist Radical Right Parties in Europe*. Cambridge: Cambridge University Press, 2007, 16-17 s. ISBN: 9780521616324

⁵⁰ MUDDE, Cas: *Populist Radical Right Parties in Europe*. Cambridge: Cambridge University Press, 2007, 19 s. ISBN: 9780521616324

⁵¹ MUDDE, Cas: *Populist Radical Right Parties in Europe*. Cambridge: Cambridge University Press, 2007, 11-31 s. ISBN: 9780521616324

porušení autority vždy potrestáno ⁵².

- Populismus – Populismus bychom mohli označit za ideologii, dle které je společnost rozdělena na dvě homogenní antagonistické skupiny. Těmito skupinami jsou „čistý národ“ a „zkorumpované elity“. Dle populismu by politika měla být výrazem „obecné vůle“ národa. V rámci populistické demokracie má primární důležitost právě „obecná vůle“, které nesmí být nadřazena ani lidská práva či ústavní záruky ⁵³.

2.4 Vnitřní fragmentace české krajní pravice

Co se týče vnitřní fragmentace krajní pravice, tak i k tomu přistupují autoři věnující se dané problematice různými způsoby. Bastl a kol. rozdělují krajní pravici na část neonacistickou a nacionální ⁵⁴.

Dle Charváta lze pak ultrapravicová uskupení na základě jejich politického programu rozdělit do tří základních skupin na skupinu pravicových populistů, neofašistů a neonacistů. Zároveň však upozorňuje, že se znaky, kterými se jednotlivé skupiny vyznačují, často překrývají, čímž mohou vznikat značné komplikace při zařazování subjektů do jednotlivých proudů/fragmentů. Dále také poznamenává, že neexistuje mezi proudy žádná jasně dělicí hranice a proudy v podstatě fungují, ale pouze na velmi obecné rovině ⁵⁵.

Jak Charvát, tak i Vejvodová uvádějí zásadní rozdíl, mezi neofašistickou a neonacistickou skupinou v pojetí entity, kterou se snaží udržet z vnějšku nenarušenou. U neonacistů je to bílá rasa (V poslední době je ale spíše než na rasu kladen důraz na kulturu, z čehož vyplývá i posunutý význam oné entity. Nově nahrazuje jednotnou rasovou entitu entita evropské kultury.), zatímco u neofašistů to bývá jeden konkrétní národ ^{56 57}.

⁵² MUDDE, Cas: *Populist Radical Right Parties in Europe*. Cambridge: Cambridge University Press, 2007, 22 s. ISBN: 9780521616324

⁵³ MUDDE, Cas: *Populist Radical Right Parties in Europe*. Cambridge: Cambridge University Press, 2007, 22 s. ISBN: 9780521616324

⁵⁴ BASTL, Martin a kol.: *Krajní pravice a krajní levice v ČR*. Praha: Grada, 2011, 12 s. ISBN 978-80-247-3797-3

⁵⁵ CHARVÁT, Jan: *Současný politický extremismus a radikalismus*. Praha: Portál, 2007, 71 s. ISBN 978-7367-098-6

⁵⁶ SMOLÍK, Josef a VEJVODOVÁ, Petra: *Politický extremismus jako bezpečnostní hrozba? In Smolík, J., Šmíd, T. a kol. (2010): Vybrané bezpečnostní hrozby a rizika 21. století*. 1. vyd. Brno: Mezinárodní politologický ústav, 2010, 43-67 s., 25 s. ISBN 978-80-210-5288-8

2.5 Mapování české krajní pravice

Při mapování české krajní pravice postupují autoři věnující se této problematice různými způsoby. Například Mareš ve své publikaci *Pravicový extremismus a radikalismus v ČR* obsáhl v podstatě veškeré krajně pravicové subjekty a to i včetně těch, které nemají/neměly téměř žádný vliv na českou politickou scénu, či jim v podstatě schází i relevantní členská základna⁵⁸.

Jiní autoři naopak zvolili způsob, při kterém poukazují pouze na nejvýraznější aktéry, kteří se nějakým způsobem aktivněji účastní či účastnili politické debaty a za pomoci těchto konkrétně zvolených případů pojednávají o subjektech nacházejících se na jednom z konců pomyslné pravolevé osy politického spektra (např. Bastl a kol.)⁵⁹. Pro potřeby této práce jsem se rozhodla pro druhý zmíněný způsob a to zvolit pouze nejvýraznější ultrapravicové subjekty a to pokud možno tím způsobem, aby mezi nimi byl zástupce pro každý z jednotlivých proudů krajní pravice tak, jak je zmiňuje Charvát ve své práci *Současný politický extremismus a radikalismus*⁶⁰. Tento způsob výběru zkoumaných subjektů by měl dle mého názoru zajistit pokrytí jednotlivých fragmentů v rámci české krajně pravicové scény a zároveň zajistit i relevantnost z hlediska reálného významu zkoumaných subjektů. (Výběrem pouze nejvýraznějšího/nejvýznamnějšího aktéra se zamezí zahrnutí velkého množství politicky irelevantních subjektů, jež se ocitají či v minulosti ocitaly na české krajně pravicové scéně. Na základě těchto kritérií budu blíže zkoumat pojetí multikulturalismu a jeho prezentaci Dělnickou stranou sociální spravedlnost, dále pak Národní stranou a Akcí D.O.S.T.. Ještě předtím však blíže přiblížím okolnosti výběru právě těchto subjektů.

2.6 Přiblížení výběru zkoumaných subjektů

Jak jsem již zmínila výše, přiřazení subjektů (pouze) do jednoho ze tří základních proudů / fragmentů krajní pravice může být v mnoha případech

⁵⁷ CHARVÁT, Jan: *Současný politický extremismus a radikalismus*. Praha: Portál, 2007, 71-78 s. ISBN 978-7367-098-6

⁵⁸ MAREŠ, Miroslav: *Pravicový extremismus a radikalismus v ČR*. Brno: Barrister & Principal, Centrum strategických studií, 2003, ISBN 80-86598-45-4

⁵⁹ BASTL, Martin a kol.: *Krajní pravice a krajní levice v ČR*. Praha: Grada, 2011, 9-276 s. ISBN 978-80-247-3797-3

⁶⁰ CHARVÁT, Jan: *Současný politický extremismus a radikalismus*. Praha: Portál, 2007, 70-76 s. ISBN 978-7367-098-6

komplikované a to především z toho důvodu, že se znaky charakteristické pro jednotlivé proudy v rámci krajně pravicových subjektů kombinují či mísí dohromady. K této situaci přispívá i to, že jednotliví aktivisté často přechází z jednoho krajně pravicového subjektu do dalšího a dále i skutečnost, že spolu subjekty často úzce spolupracují^{61 62}.

V následujících řádcích bych proto ráda objasnila skutečnosti, které mě vedly k výběru konkrétních subjektů jakožto zástupců jednotlivých krajně pravicových proudů. V rámci toho také velmi stručně představím nejvýraznější ze subjektů, které působí, či v minulosti působily na české krajně pravicové scéně.

2.6.1 Dělnická strana sociální spravedlnosti, Dělnická strana

Jakožto zástupce neonacistického proudu krajní pravice jsem zvolila Dělnickou stranu sociální spravedlnosti. Zařazení právě do tohoto proudu jsem zvolila vzhledem k neoddělitelné spojitosti s Dělnickou stranou, jež byla jejím předchůdcem a je se vznikem DSSS neoddělitelně spjata. Dělnická strana byla založena v roce 2002 pod názvem Nová síla a o rok později byla pak přejmenována na Dělnickou stranu. Prvním předsedou se stal Tomáš Vandas. DS ze začátku svého působení spolupracovala s nacionalistickými uskupeními, ovšem během svého vývoje se okolo roku 2007 navázáním spolupráce s Autonomními nacionalisty a Národním odporem otevřela neonacistické scéně. V návaznosti na své aktivity byla DS dne 17.2.2011 zrušena na základě rozhodnutí nejvyššího správního soudu⁶³. I z personálního hlediska můžeme pozorovat velmi úzké propojení, vzhledem k tomu, že stěžejní postavy DS jako Tomáš Vandas, Jiří Štěpánek i Martin Zbela přešly do DSSS, kde opět získaly v rámci strany vysoké posty. Tomáš Vandas se stal předsedou strany⁶⁴, Jiří Štěpánek místopředsedou⁶⁵ a Martin Zbela získal funkci místopředsedy a dále také post šéfredaktora stranického tisku, Dělnických listů, jež po zániku DS přejala DSSS⁶⁶.

⁶¹ VEJVODOVÁ, Petra : *Krajní pravice a krajní levice v ČR*. Praha: Grada, 2011, 139-189 s. ISBN 978-80-247-3797-3

⁶² CHARVÁT, Jan: *Současný politický extremismus a radikalismus*. Praha: Portál, 2007, 16-68 s. ISBN 978-7367-098-6

⁶³ VEJVODOVÁ, Petra : *Krajní pravice a krajní levice v ČR*. Praha: Grada, 2011, 157 s. ISBN 978-80-247-3797-3

⁶⁴ Životopis Tomáše Vandase, *Tomáš Vandas*, [online] [cit. – 20.7.2015] Dostupný z: <http://www.tomasvandas.cz/zivotopis>

⁶⁵ Životopis Jiřího Štěpánka, *Dělnická strana sociální spravedlnosti*, [online] [cit. – 20.7.2015] Dostupný z: <http://www.dsss.cz/jiri-stepanek>

⁶⁶ VEJVODOVÁ, Petra : *Krajní pravice a krajní levice v ČR*. Praha: Grada, 2011, 156 s. ISBN 978-80-

2.6.2 Sdružení pro republiku – Republikánská strana Československa

Následně nelze nezmínit také politickou stranu Sdružení pro republiku – Republikánská strana Československa, jež měla v letech 1992-1998 zastoupení v parlamentu České republiky. To ji sice činí významnou, ovšem nebudu ji v práci podrobněji rozebírat, a to z několika důvodů. Prvním z důvodů je fakt, že se její aktivita v rámci politické debaty začala utlumovat okolo roku 2008⁶⁷. dalším faktem je to, že značná část hlavních aktérů v rámci SPR-RSČ přešla do Dělnické strany a následně i do nástupnické DSSS, kterou se zde podrobněji zabývat budu a v neposlední řadě také to, že pro SPR-RSČ v době její politické aktivity nebyl multikulturalismus aktuálním tématem.

2.6.3 Národní odpor, Národní korporativismus, Autonomní Nacionalisté, Generace identity

Dalšími subjekty, které významnějším způsobem působily na české krajně pravicové scéně a je možné je zařadit do neonacistického proudu jsou Národní Odpor, Národní Korporativismus, Autonomní Nacionalisté⁶⁸ a Generace identity, která vznikla prakticky ze struktur Autonomních nacionalistů⁶⁹.

Národní odpor

Dalším výrazným subjektem, který působil na poli české krajně pravicové scény, byla organizace neonacistických skinheads, Národní odpor, jež byla založena v období 1998/1999. Již od počátku bylo cílem Národního odporu se podílet na politické činnosti, zejména ve formě shromáždění, demonstrací, ale také i ve formě ilegálního násilí⁷⁰.

247-3797-3

⁶⁷ Soud rozpustil republikánskou stranu, kterou proslavil Miroslav Sládek, *ČTK, Idnes.cz*, 2013, [online] [cit. – 2.3.2016] Dostupný z: http://zpravy.idnes.cz/soud-rozpustil-republikanskou-stranu-kterou-proslavil-miroslav-sladek-1qg-/domaci.aspx?c=A130515_152004_domaci_jav

⁶⁸ VEJVODOVÁ, Petra : *Krajní pravice a krajní levice v ČR*. Praha: Grada, 2011, 159 s. ISBN 978-80-247-3797-3

⁶⁹ Generace identity aneb nova image autonomních nacionalistů, *Antifa.cz*, 2014, [online] [cit. – 9.5.2016] Dostupný z: <http://www.antifa.cz/content/generace-identity-aneb-nova-image-autonomnich-nacionalistu>

⁷⁰ MAREŠ, Miroslav: *Pravicový extremismus a radikalismus v ČR*. Brno: Barrister & Principal, Centrum strategických studií, 2003, 489 s. ISBN 80-86598-45-4

Nejvýznamnější roli v rámci českého krajně pravicového spektra hrál Národní odpor v letech 2006 a 2007, kdy se mu podařilo stmelit roztržštěné neonacistické hnutí v České republice ⁷¹. Zejména v roce 2007 se mu pak dostává nevidaně velké mediální pozornosti ve spojitosti s organizací pochodu 1. Května v Brně a také v souvislosti s pokusem o účast na pochodu Starým židovským městem v Praze na výročí tzv. Křišťálové noci ⁷². O Pražské akci ministerstvo vnitra ve své výroční zprávě o extremismu na území české republiky uvedlo: „Toto shromáždění neonacistů spolu s protesty militantních antifašistů bylo jednou z největších obdobných událostí za několik posledních let ⁷³.“ V letech 2008 a 2009 propuká i v rámci NO celorepublikový trend větší radikalizace a především profesionalizace krajní pravice ⁷⁴. V případě NO se tento trend projevil zejména v zahájení spolupráce s Autonomními nacionalisty a Dělnickou stranou. V rámci této spolupráce zmíněné subjekty organizovaly veřejné akce, primárně pod hlavičkou Dělnické strany ⁷⁵. Během roku 2009 se pak aktivisté Národního odporu angažovali spíše v rámci Dělnické strany a aktivity samotného Národního odporu se postupně utlumovaly až do stavu, kdy se okolo roku stává Národní odpor výrazně neaktivním subjektem ⁷⁶. (Včetně poklesu aktivity webových stránek, v rámci nichž byly v minulosti aktivity obzvláště výrazné ⁷⁷.)

Národní korporativismus

Vznik Národního korporativismu se datuje do roku 2004, kdy vznikl pod původním názvem Společnost korporativistického směru a vyššího rozvoje. Prvním

⁷¹ VEJVODOVÁ, Petra : *Krajní pravice a krajní levice v ČR*. Praha: Grada, 2011, 146 s. ISBN 978-80-247-3797-3

⁷² VEJVODOVÁ, Petra : *Krajní pravice a krajní levice v ČR*. Praha: Grada, 2011, 146 s. ISBN 978-80-247-3797-3

⁷³ Zprávy o problematice extremismu na území České republiky v roce 2007, *MVČR*, 2008, 2. s. [online] [cit. – 20.7.2015] Dostupný z: <http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>

⁷⁴ VEJVODOVÁ, Petra : *Krajní pravice a krajní levice v ČR*. Praha: Grada, 2011, 147 s. ISBN 978-80-247-3797-3

⁷⁵ VEJVODOVÁ, Petra : *Krajní pravice a krajní levice v ČR*. Praha: Grada, 2011, 147 s. ISBN 978-80-247-3797-3

⁷⁶ Zprávy o problematice extremismu na území České republiky v roce 2009, *MVČR*, 2010, 3. s. [online] [cit. – 20.7.2015] Dostupný z: <http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>

⁷⁷ VEJVODOVÁ, Petra : *Krajní pravice a krajní levice v ČR*. Praha: Grada, 2011, 147 s. ISBN 978-80-247-3797-3

předsedou se stal Zdeněk Zvoníček⁷⁸. Během svého působení Národní korporativismus v podstatě nepřinesl na českou krajně pravicovou scénu nic nového. Od jiných uskupení podobného ražení se v době svého působení lišil snad jen tím, že v rámci svých textů využíval moderního slovníku společně s odborným. Cílem tohoto snažení bylo působit na veřejnost serióznějším dojmem. Národní korporativismus zde ale stojí za zmínku především z toho důvodu, že v roce 2005 jejich aktivita, kterou vyvíjeli prostřednictvím veřejných akcí, pomohla „nastartovat“ stagnující českou neonacistickou i neofašistickou scénu⁷⁹. V roce 2008 pak Národní korporativismus vydal oficiální prohlášení o ukončení své činnosti a o tom, že jednotlivé buňky přechází pod Autonomní nacionalisty a přijímají jejich koncepci⁸⁰.

Autonomní nacionalisté

Dalším hnutím působícím v rámci českého neonacistického prostředí jsou Autonomní nacionalisté. Pro Autonomní nacionalisty je charakteristická rozvolněná struktura, v rámci které nejsou jednotlivé skupiny spojeny oficiálními vazbami. Naopak Autonomní nacionalisté považují hierarchii a pevnou organizační strukturu za škodlivou. Proto se cíleně snaží o maximální decentralizaci a autonomii. Koncept jednotlivých lokálně působících spolků převzali čeští Autonomní nacionalisté z Německa, kde se tento typ organizace objevil v roce 2002 v reakci na tamní represe vůči politicky angažovaným subjektům ze strany vlády. Typickým znakem autonomních nacionalistů se jak v Německu či Rakousku, tak i v Čechách, stalo nošení černého oblečení. (tzv. Black block styl) Vznik prvních buněk českých Autonomních nacionalistů se datuje dle různých zdrojů do roku 2006, či 2007⁸¹.

Generace identity

Za zmínku stojí také politické hnutí Generace identity. Hnutí bylo založeno v roce 2012, a jak uvádí na svých webových stránkách, Generace identity je pobočkou evropského mládežnického hnutí (konkrétně francouzské Génération identitaire). Za

⁷⁸ *Národní korporativismus: Sbohem a šáteček*, Antifa.cz, 2008, . [online] [cit. – 9.5.2016] Dostupný z: <http://www.antifa.cz/content/narodni-korporativismus-sbohem-a-satecek>

⁷⁹ *Národní korporativismus: Sbohem a šáteček*, Antifa.cz, 2008, . [online] [cit. – 9.5.2016] Dostupný z: <http://www.antifa.cz/content/narodni-korporativismus-sbohem-a-satecek>

⁸⁰ VEJVODOVÁ, Petra : *Krajní pravice a krajní levice v ČR*. Praha: Grada, 2011, 151 s. ISBN 978-80-247-3797-3

⁸¹ VEJVODOVÁ, Petra : *Krajní pravice a krajní levice v ČR*. Praha: Grada, 2011, 150-155 s. ISBN 978-80-247-3797-3

svůj cíl si Generace identity klade ochranu identity na regionální, národní a také civilizační úrovni. Označují se za jakési bojovníky, kteří chrání identity před hrozbami a živly. Za tyto hrozby jsou konkrétně označeny: globalizace, multikulturalismus, masová imigrace a ekonomický i hodnotový liberalismus. Ve svém prohlášení o tom, kým Generace identity je, se zásadně vymezují vůči rasismu, antisemitismu, xenofobii a šovinizmu. Zároveň však prohlašují, že jsou pro přímou organickou demokracii vycházející ze starověké řecké tradice, podle níž je ale dosažitelná pouze v homogenním státě. Česká Generace identity dále na svých webových stránkách uvádí, že nechce být „chybně, či účelově spojována“ s neonacismem, nebo pravicovým extremismem. Najdeme tam i vcelku odvážné tvrzení o tom, že Generaci identity nelze na pomyslné politické pravolevé ose zařadit napravo ani nalevo⁸². Podíváme-li se však na Generaci identity podrobněji, zjistíme, že v podstatě vznikla ze struktur Autonomních nacionalistů a dále je také možné dohledat i jasné vazby na DSSS⁸³.

I přes nepopiratelný vliv výše zmíněných subjektů, které působily, nebo i nadále působí v rámci české neonacistické scény, jsem při výběru nejvýznamnějšího aktéra dala přednost DSSS. Stranu DSSS jsem zvolila vzhledem k její nepopiratelné dominanci v rámci české neonacistické scény. Žádný ze subjektů v porovnání s DSSS nevyvíjí souvislou politickou aktivitu (včetně publikační) v takovém rozsahu a kvalitě a to i přes to, že Národní odpor, Národní korporativismus i Autonomní nacionalisté v určitých dobách úzce spolupracovali s DSSS (Pořádaly společné akce, či se navzájem účastnily akcí organizovaných jiným ze subjektů.)⁸⁴.

2.6.4 Akce D.O.S.T.

Občanská Iniciativa D.O.S.T. (Důvěra – Objektivita – Svoboda - Tradice) byla založena v listopadu 2007. Svou činnost zahájila iniciováním petice, jež se vymezovala vůči evropské integraci. Spolu s tím se také snažila zaujmout veřejnost vyjadřováním se k dalším tradičním nacionálně konzervativním tématům. (Vyslovovala se například proti registrovanému partnerství, zrovnoprávnění žen či rovnosti kultur.) Petice byla iniciována osobnostmi již dříve se pohybujícími v českém krajně pravicovém prostředí.

⁸² Generace identity, [online] [cit. – 2.2.2016] Dostupný z: www.generace-identity.cz

⁸³ Generace identity aneb nova image autonomních nacionalistů, *Antifa.cz*, 2014, [online] [cit. – 9.5.2016] Dostupný z: <http://www.antifa.cz/content/generace-identity-aneb-nova-image-autonomnich-nacionalistu>

⁸⁴ VEJVODOVÁ, Petra : *Krajní pravice a krajní levice v ČR*. Praha: Grada, 2011, 151 s. ISBN 978-80-247-3797-3

(Michal Semín, František Červenka, PhDr. Radomír Malý a Mgr. Petr Bahník.) Ovšem to, co činí ze zmíněné petice potažmo z Akce D.O.S.T. přinejmenším zajímavý fenomén je fakt, že aktivisté získali podpisy šesti poslanců a poslankyň a jednoho senátora za Občanskou demokratickou stranu (ODS). Poté co se informace o této skutečnosti rozšířily a v návaznosti na to došlo i k mediální skandalizaci situace, tak sice došlo zhruba na dva roky k útlumu aktivit Akce D.O.S.T, nicméně s drobnými odmlkami působí Akce D.O.S.T. poměrně aktivně až do současnosti (Mj. pořádáním veřejných akcí, či aktivní publikační činností na svých webových stránkách)⁸⁵. Vzhledem k aktivitám či postojům, o kterých se lze dozvědět už jen z webových stránek iniciativy, můžeme Akci D.O.S.T považovat za zástupce fašizujícího proudu české krajní pravice⁸⁶. Mezi charakteristické znaky subjektů tohoto proudu patří například prosazování korporativismu, případně také bojovný katolický fundamentalismus⁸⁷, jež je v případě Akce D.O.S.T. obzvláště zřetelný⁸⁸.

2.6.5 Vlastenecká fronta

Významným subjektem, který působil na české krajně pravicové scéně, a mohli bychom ho také zařadit do fašizujícího proudu, byla Vlastenecká fronta⁸⁹. Toto občanské sdružení bylo založeno již v roce 1993 tehdy ještě studentem Jiřím Fidlerem⁹⁰ a v 90. letech patřilo k nejvýznamnějším uskupením české ultrapravice. Význam Vlastenecké fronty později upadá především v důsledku vnitřních rozporů, ale také i v důsledku celkové restrukturalizace české krajně pravicové scény, jež probíhalo po roce 2000⁹¹. Jan -Rataj popsal Vlasteneckou frontu jako občanské sdružení hlásající ideál

⁸⁵ Klerofašisti – článek který v Rexlexu nevyšel, *Antifa.cz*, 2010, [online] [cit. – 9.5.2016] Dostupný z: <http://www.antifa.cz/content/klerofasisti-%E2%80%93-clanek-ktery-v-reflexu-nevysel>

⁸⁶ Manifest D.O.S.T., *Akce D.O.S.T.*, 2007, [online] [cit. – 30.4.2015] Dostupné z: (<http://www.akce-dost.cz/dost.htm>)

⁸⁷ CHARVÁT, Jan: *Současný politický extremismus a radikalismus*. Praha: Portál, 2007, 156 s. ISBN 978-7367-098-6

⁸⁸ Manifest D.O.S.T., *Akce D.O.S.T.*, 2007, [online] [cit. – 30.4.2015] Dostupné z: (<http://www.akce-dost.cz/dost.htm>)

⁸⁹ CHARVÁT, Jan: *Současný politický extremismus a radikalismus*. Praha: Portál, 2007, 156 s. ISBN 978-7367-098-6

⁹⁰ MAREŠ, Miroslav: *Pravicový extremismus a radikalismus v ČR*. Brno: Barrister & Principal, Centrum strategických studií, 2003, 283 s. ISBN 80-86598-45-4

⁹¹ SMOLÍK, Josef: *Krajní pravice a krajní levice v ČR*. Praha: Grada, 2011, 227 s. ISBN 978-80-247-3797-3

bojovného Čecha a požadující preferenci Čechů v České republice ⁹². Jedním z charakteristických hesel Vlastenecké fronty bylo: „Cizí nechceme, svoje nedáme!“ Právě toto heslo později převzala i Národní strana ⁹³. Ve svých postojích Vlastenecká fronta kombinovala konzervativní autoritářství s křesťanským ultrakonzervatismem ⁹⁴. Vzhledem ke skutečnosti, že významnější aktivitu vyvíjela Vlastenecká fronta především v 90. letech ⁹⁵, tak jsem ve výběru zástupce fašizujícího proudu české krajní pravice dala přednost Akci D.O.S.T.. Pro výběr Akce D.O.S.T. přispěla i skutečnost, že je pro ni téma multikulturalismu stěžejní.

2.6.6 Národní strana

Národní strana vznikala mezi lety 2000 – 2002. Po bližším prozkoumání ji můžeme zařadit do proudu pravicově populistického. Pro subjekty v rámci tohoto směru je charakteristický agresivní nacionalismus. V rétorice takových subjektů se objevují prvky rasismu, ovšem stále je verbálně dodržován demokratický rámeček. ⁹⁶ Národní strana se v čele s předsedkyní Petrou Edelmannovou aktivně podílela na politické debatě mimo jiné také vydáváním stranického časopisu Politika. ⁹⁷ Aktivně se účastnila politického dění kandidaturou do voleb parlamentních, krajských, komunálních i voleb do Evropského parlamentu. V roce 2011 byla pak činnost Národní strany na návrh vlády pozastavena Nejvyšším správním soudem a 15.5.2013 byla Národní strana definitivně rozpuštěna. Vzhledem k tomu, že většinu doby svého aktivního působení bychom mohli Národní stranu zařadit do pravicově populistického proudu české krajní pravice a také vzhledem k tomu, že se národní strana k tématu multikulturalismu vyjadřovala, jsem ji zvolila jakožto zástupce tohoto proudu pro následující výzkumnou část.

⁹² RATAJ, Jan: *Český nacionalismus a identita v konceptu současných krajně pravicových hnutí v České republice*. In: *Spory o dějiny. Sborník kritických textů, IV. NEUDORFLOVÁ*, Praha: Masarykův ústav AV ČR, 2003, 44-8 s. ISBN 80-86495-16-7

⁹³ SMOLÍK, Josef: *Krajní pravice a krajní levice v ČR*. Praha: Grada, 2011, 228 s. ISBN 978-80-247-3797-3

⁹⁴ CHARVÁT, Jan: *Současný politický extremismus a radikalismus*. Praha: Portál, 2007, 147 s. ISBN 978-7367-098-6

⁹⁵ SMOLÍK, Josef: *Krajní pravice a krajní levice v ČR*. Praha: Grada, 2011, 227 s. ISBN 978-80-247-3797-3

⁹⁶ CHARVÁT, Jan: *Současný politický extremismus a radikalismus*. Praha: Portál, 2007, 156 s. ISBN 978-7367-098-6

⁹⁷ SMOLÍK, Josef: *Krajní pravice a krajní levice v ČR*. Praha: Grada, 2011, 242-246 s. ISBN 978-80-247-3797-3

3 Česká krajní pravice a multikulturalismus

Jak nastíním podrobněji v následujících řádcích, multikulturalismus je pro českou krajní pravici velmi častým a dalo by se říci, že i oblíbeným tématem. Důvodem, proč je tomu tak, může být i skutečnost, že mezi charakteristické znaky krajně pravicových subjektů lze často zařadit odpor vůči některému druhu heterogenity společnosti. V souladu s touto skutečností větší množství autorů poukazuje na fakt, že cílem mnoha krajně pravicových subjektů je udržení, či přímo vytvoření homogenní společnosti. Necht' jsou příkladem Hans-Georg Betz, který stanovil jako charakteristické znaky krajně pravicových subjektů mj. xenofobii či touhu po kulturní a etnické jednotě⁹⁸ a Cas Mudde, jež zahrnul do své minimální a maximální definice krajně pravicových subjektů znak nacionalismu, jehož ideálem je homogenní stát, a nativismus, který je spojením nacionalismu a xenofobie a usiluje o nastolení stavu, kdy ve státu žijí pouze původní obyvatelé⁹⁹.

(Zde je třeba upozornit, že homogenita může mít v pojetí různých proudů/subjektů odlišný význam. Podstata odporu k heterogenitě zůstává však v základu shodná.) Necht' jsou příkladem moderní nacionalisté, jež se snaží dosáhnout stavu, v rámci něhož jsou státní hranice totožné s hranicemi etnickými, jazykovými a kulturními¹⁰⁰. Stejně, či o něco vyhraněnější tendence lze spatřit i v rámci historie na příkladu nacionalistických hnutí 19. a 20. století, jejichž utopistickým cílem byl homogenní národní stát, přičemž na cestě za tímto cílem bylo předpokládáno rozpuštění jakýchkoli partikulárních skupin existujících v národní mase¹⁰¹.

Přihlédneme-li dále ke skutečnosti, že samou podstatou multikulturalismu je existence soužití vícero (kulturních) skupin, či v podstatě samotné pojetí společnosti na úrovni skupin v rámci jedné (tedy heterogenní) společnosti¹⁰², pak můžeme logicky předpokládat existenci negativního postoje alespoň značné části českých

⁹⁸ BETZ, Hans-Georg: *Exclusionary Populism in Western Europe in the 1990s and Beyond: A Threat to Democracy and Civil Rights?* Geneva: UNRISD, 2004, 13-14 s. ISSN: 1020-8194

⁹⁹ MUDDE, Cas: *Populist Radical Right Parties in Europe*. Cambridge: Cambridge University Press, 2007, 14-31 s. ISBN: 9780521616324

¹⁰⁰ CHARVÁT, Jan: *Současný politický extremismus a radikalismus*. Praha: Portál, 2007, 32 s. ISBN 978-7367-098-6

¹⁰¹ BARŠA, Pavel: *Politická teorie multikulturalismu*, Brno: Centrum pro studium, 1999, 81 s. ISBN: 80-85959-47-X

¹⁰² BARŠA, Pavel: *Politická teorie multikulturalismu*, Brno: Centrum pro studium, 1999, 15 s. ISBN: 80-85959-47-X

ultrapracovných subjektů směrem ke konceptu multikulturalismu.

V rámci této kapitoly bych se ráda zaměřila na ověření respektive vyvrácení hypotézy, zda v souladu s ideologickým předpokladem česká krajní pravice vnímá koncept multikulturalismu negativně a dále na zjištění dalších výzkumných otázek, kterými jsou: Jak česká krajní pravice prezentuje multikulturalismus směrem k české veřejnosti? Jakých prostředků využívá při argumentaci proti/pro využití konceptu multikulturalismu? Pracuje v rámci své argumentace a prezentace jako takové česká pravice s konceptem multikulturalismu relevantním způsobem? (Tj. odpovídá prezentace multikulturalismu českou krajní pravici základní charakteristice multikulturalismu tak, jak je prezentována odborníky, popřípadě kterému z multikulturních konceptů prezentace odpovídá?)

3.1 Multikulturalismus z pohledu Občanské iniciativy D.O.S.T

3.1.1 Shrnutí prezentace

Pojem multikulturalismu je na oficiálních webových stránkách občanské iniciativy D.O.S.T. (Důvěra, Objektivita, Svoboda, Tradice) skloňován poměrně hojně. Již ve svém manifestu datovaném do roku 2007, jež je v rámci webových stránek umístěn na čestném místě, signatáři prohlašují, že odmítají vytvoření jediného multikulturního „světového názoru“ uznáváním relativní hodnoty různých lidských kultur¹⁰³. Zároveň zde autoři manifestu označují boj proti tzv. „nové ideologii“ za primární cíl svého politického působení. Tato „nová ideologie“ se dle jejich názoru vyznačuje nepřehlédnutelnou snahou o rozbití tradičních sociálních vzorců a struktur, které tato doktrína vnímá jako konkurenční a „zpátečnické“ (rodina, národ apod.)¹⁰⁴.

V rámci studování jednotlivých článků umístěných na webových stránkách iniciativy D.O.S.T. jsem se setkala se zmínkami o multikulturalismu často, avšak nenarazila jsem na žádnou zmínku, jež by vysvětlovala chápání pojmu v širším kontextu. Nejčastějším a také nejvíce podobná vysvětlení, z něž by se dala vyvodit představa iniciativy D.O.S.T. o významu pojmu multikulturalismu, byla kritika „zastánců“ multikulturalismu a prezentace jejich údajných cílů, kterých se snaží pomocí aplikace multikulturalismu dosáhnout. V přístupu k pojmu byla ve všech dostupných

¹⁰³ Manifest D.O.S.T., *Akce D.O.S.T.*, 2007, [online] [cit. – 30.4.2015] Dostupný z: <http://www.akce-dost.cz/dost.htm>

¹⁰⁴ Manifest D.O.S.T., *Akce D.O.S.T.*, 2007, [online] [cit. – 30.4.2015] Dostupný z: <http://www.akce-dost.cz/dost.htm>

článcích velmi zřetelná distance ke všemu „multikulturnímu“ ze strany Akce D.O.S.T.. Pro zřetelnost bych zde ráda shrnula příklady, jakým způsobem je multikulturalismus a jeho „zastánci“ prezentován.

3.1.2 Konkrétní příklady prezentace multikulturalismu

V obecné rovině Akce D.O.S.T. prezentuje multikulturalismus jakožto svobodám nepřátelskou ideologii, jejíž stoupeni záměrně idealizují „přínos“ multikulturního soužití¹⁰⁵. Dále je multikulturalismus prezentován jakožto vnější nebezpečný vliv, pomocí jehož dogmat se stoupeni multikulturalismu snaží rozbít tradiční systém hodnot. (Mezi tyto hodnoty jsou zde zařazeny: rodina, církev, národ a stát¹⁰⁶.) Můžeme najít i další zmínky představující cíle multikulturalismu v pojetí rozvrácení tradičních hodnot, k nimž kromě již výše uvedených přibývají i tradice západní kultury, civilizace a státnost. V souvislosti s tím Akce D.O.S.T. prezentuje i nástroj, který je multikulturalisty pro dosažení tohoto cíle využíván, a to import cizích kultur a tradic¹⁰⁷. Nechybí ani ostřejší charakteristiky multikulturalismu, jako například státem vnucovaná ideologie, která je militantně protináboženská a kvůli níž se žene evropská civilizace k sebevraždě¹⁰⁸.

Často je téma multikulturalismus spojováno s tématem homosexuality, či nízké porodnosti, což jsou z pohledu Akce D.O.S.T. jevy, na které má být nahlíženo velmi negativně. V případě spojení s tématem nízké porodnosti je multikulturalismus dokonce označován za viníka tohoto negativního sociometrického ukazatele¹⁰⁹. Nalézt můžeme i zmínky, kdy je multikulturalismus přímo staven do opozice k národní kultuře¹¹⁰.

¹⁰⁵ Usnesení VI. sněmu signatářů Manifestu D.O.S.T., *Akce D.O.S.T.*, 25.1.2014, [online] [cit. – 30.4.2015] Dostupný z: <http://www.akce-dost.cz/20140128.htm>

¹⁰⁶ BAHNÍK, Petr, *Co je to vlastně politická pravice?*, Akce D.O.S.T., 2013, [online] [cit. – 30.4.2015] Dostupný z: (<http://www.akce-dost.cz/20131017.htm>)

¹⁰⁷ SEMÍN, Michal, *Proslov Michala Semína na shromáždění ČESKÉ DĚTI - NAŠE BUDOUCNOST*, Akce D.O.S.T., 2013, [online] [cit. – 30.4.2015] Dostupný z: <http://www.akce-dost.cz/20120326.htm>

¹⁰⁸ Profesor Tomáš Halík odmítl výzvu Akce D.O.S.T. k veřejné diskusi!, *Akce D.O.S.T.*, 2011, [online] [cit. – 30.4.2015] Dostupný z: <http://www.akce-dost.cz/20110418.htm>

¹⁰⁹ SEMÍN, Michal, BAHNÍK, Petr, *I díky vám již nemůže v konzervatismus a pravicovost TOP 09 věřit vůbec nikdo!*, Akce D.O.S.T., 2013, [online] [cit. – 30.4.2015] Dostupný z: <http://www.akce-dost.cz/20130809.htm>

¹¹⁰ Profesor Tomáš Halík odmítl výzvu Akce D.O.S.T. k veřejné diskusi!, *Akce D.O.S.T.*, 2011, [online] [cit. – 30.4.2015] Dostupný z: <http://www.akce-dost.cz/20110418.htm>

3.1.3 Porovnání prezentace s koncepty multikulturalismu

Na prezentaci multikulturalismu ze strany Akce D.O.S.T., již jsem shrnula výše, můžeme zřetelně pozorovat, že vztah k němu je čistě negativní. Není překvapením, že zde nenalezneme plně konstruktivní kritiku multikulturalismu, která by byla navíc podložena odkazy na relevantní zdroje či fakta. Je tedy třeba po souvislostech mezi koncepty multikulturalismu, jak byly představeny v první části této práce, a vyjádřeními týkajícími se multikulturalismu ze strany krajně-pravicových subjektů pátrat pozorněji a brát přitom v potaz úhel pohledu na věc ze strany nacionalisticky smýšlejících aktivistů. Pokud se tedy podrobně zaměříme na výše zmíněné nepřilíš ucelené projevy na adresu multikulturalismu a jeho zastánců, pak zjistíme, že lze najít znaky, které by mohly s teorií multikulturalismu souviset.

To, že je téma multikulturalismu přímo spojováno s podporou homosexuality a nízké porodnosti^{111 112} bychom si mohli vysvětlit jako odkaz ke vzniku multikulturalismu v USA. Jak jsem již zmínila v první části práce, mezi jinými skupinami to byli i homosexuálové a feministky, kdo začal volat po uznání své skupiny/komunity jako rovnocenné s majoritní americkou společností¹¹³. Byl to právě multikulturalismus, v rámci něhož se minoritním skupinám posléze opravdu podařilo v určité míře dosáhnout uznání většinové společnosti. (Od tohoto uznání si členové minoritních skupin/komunit slibovali eliminaci diskriminace na základě specifických skupinových charakteristik¹¹⁴.) V rámci nacionalismu jsou vyzdvihovány tradiční hodnoty, jako je rodina, církev, či národ. Z pohledu nacionalisty by se pak mohlo zdát, že emancipace žen, která souvisí s feministickým hnutím, může být příčinou klesající porodnosti. (Ženy už nejsou jen doma, ale v rámci emancipace se začínají věnovat kromě rodiny také kariéře. S tím pak může souviset i oddalování založení rodiny, či redukce počtu dětí. To je z pohledu nacionalisty, jež považuje rodinu a národ za největší priority, velmi negativní fenomén.) Uznání feminismu pak nacionalista může zase

¹¹¹ SEMÍN, Michal, BAHNÍK, Petr, *PROČ NEVOLIT KARLA SCHWARZENBERGA? DŮVODŮ JE VÍC, NEŽ SI MYSLÍTE!*, Akce D.O.S.T., 2013[online] [cit. – 30.4.2015] Dostupný z: <http://www.akce-dost.cz/20130117.htm>

¹¹² SEMÍN, Michal, BAHNÍK, Petr, *I díky vám již nemůže v konzervatismus a pravicovost TOP 09 věřit vůbec nikdo!*, Akce D.O.S.T., 2013, [online] [cit. – 30.4.2015] Dostupný z: <http://www.akce-dost.cz/20130809.htm>

¹¹³ BARŠA, Pavel: *Politická teorie multikulturalismu*, Brno: Centrum pro studium, 1999, 25 s. ISBN: 80-85959-47-X

¹¹⁴ BARŠA, Pavel: *Politická teorie multikulturalismu*, Brno: Centrum pro studium, 1999, 25 s. ISBN: 80-85959-47-X

vztáhnout k multikulturalismu, protože právě v rámci něj došlo k prosazení sociálních hnutí včetně feminismu.

Dále považuji za pozornosti hodnou zmínku o importu cizích kultur a tradic, který je dle dokumentů akce D.O.S.T. prostředkem k rozvrácení tradičních hodnot a společnosti ze strany multikulturalistů¹¹⁵. Pokud totiž vezmeme v potaz např. charakteristický znak nativismu, jež v rámci tzv. minimální definice přisuzuje Cas Mudde subjektům krajně pravicové stranické rodiny¹¹⁶, pak by bylo možné odvodit, že z pohledu krajně-pravicového aktivisty může být uznávání minoritních kultur v rámci multikulturalistického konceptu chápáno jakožto import cizích kultur a tradic. (V rámci nativismu je totiž považováno za nebezpečí už jen „trpění“ přítomnosti jedinců vyznávajících jiné kultury a tradice ve státě z toho důvodu, že se tím zvyšuje pravděpodobnost příchodu dalších cizinců do státu¹¹⁷.) Z tohoto hlediska dále může nacionálně smýšlejícímu ultrapravicovému aktivistovi připadat, že tím potenciálně dochází k rozvrácení společnosti s přihlédnutím ke skutečnosti, že v rámci konceptu nacionalismu, je primárním cílem tvorba/zachování homogenity společnosti.

V předchozích řádcích jsem načrtla, co by mohlo aktivisty Akce D.O.S.T. vést k prezentaci multikulturalismu způsobem, jaký praktikují. Nyní bych naopak ráda podrobila jejich prezentaci určité kritice.

Jak jsem již podrobněji shrnula v první části práce, hnutí za uznání a práva homosexuálů a feministek je možné spojit s termínem multikulturalismu v rámci jeho historického vývoje v USA. Naopak, co se týče uplatnění některého konceptu multikulturalismu v evropských státech, pak lze hovořit o multikulturalismu jakožto druhu státní strategie/politiky, která řeší začlenění imigrantů do společnosti prostřednictvím jejich komunit/skupin. Vzhledem k tomu, že při využití multikulturalismu ve smyslu politické strategie byl vždy zahrnut liberální rámec tzv. duální identity, zjednodušeně řečeno bylo v konceptu vždy zahrnuto nastavení priority respektování státu nad členstvím ve skupině/komunitě¹¹⁸, pak můžeme odvodit, že tyto

¹¹⁵ SEMÍN, Michal, *Proslov Michala Semína na shromáždění ČESKÉ DĚTI - NAŠE BUDOUCNOST*, Akce D.O.S.T., 2013, [online] [cit. – 30.4.2015] Dostupný z: <http://www.akce-dost.cz/20120326.htm>

¹¹⁶ MUDDE, Cas: *Populist Radical Right Parties in Europe*. Cambridge: Cambridge University Press, 2007, 19 s. ISBN: 9780521616324

¹¹⁷ MUDDE, Cas: *Populist Radical Right Parties in Europe*. Cambridge: Cambridge University Press, 2007, 19 s. ISBN: 9780521616324

¹¹⁸ BARŠA, Pavel, BARŠOVÁ, Andrea, Od multikulturalismu k občanské integraci. Změny v západoevropských politikách integrace přistěhovalců, *Sociální studia* 1/2005, ISBN 80-210-3875-6

politické koncepty svým filozofickým jádrem vždy vycházely z filozofických myšlenek liberálního multikulturalismu. V rámci filozofických myšlenek liberálního multikulturalismu šlo o integraci jednotlivců do společnosti prostřednictvím jejich komunit/skupin za použití uznání jejich skupinových charakteristik. Naopak se státní politiky/strategie nevztahovaly k filozofickému konceptu komunitaristického multikulturalismu, v rámci kterého bylo uznání specifických skupinových charakteristik samotným cílem.

V souvislosti s těmito skutečnostmi se tedy jeví jako fakt, že prezentace multikulturalismu ze strany aktivistů Akce D.O.S.T. sice opravdu může určitým způsobem odkazovat k některému z konceptů multikulturalismu, avšak je nutno podotknout, že je tak činěno irelevantním způsobem.

S ohledem na tuto skutečnost se domnívám, že aktivisté Akce D.O.S.T., kteří se vyjadřují na adresu multikulturalismu, plně nerozumí pojmu multikulturalismu, respektive nemají přehled v jednotlivých konceptech multikulturalismu. (Z čehož dle mého názoru vyplývá užívání tohoto pojmu v irelevantních souvislostech.) Pojmu multikulturalismu využívají spíše populisticky, vzhledem k tomu, že pojem multikulturalismus bývá veřejností, která se v problematice běžně neorientuje, vnímán negativním způsobem.

3.2 Multikulturalismus z pohledu Dělnické strany sociální spravedlnosti

3.2.1 Shrnutí prezentace

V Dělnických listech, které jsou dostupné online na webových stránkách Dělnické strany sociální spravedlnosti, se autoři věnují tématu multikulturalismu ve velké míře. Multikulturalismus je zde, stejně jako je tomu u Akce D.O.S.T., prezentován zásadně negativně. I v základním obsahu a stylu prezentace můžeme shledat velkou podobnost s Akcí D.O.S.T.. Příkladem může být prezentace multikulturalismu jakožto doktríny/ideologie, zavedené v „porobené Evropě“ v rámci níž jsou „nastolovány multikulturní pořádky“. Nastolováním těchto multikulturních pořádků se dle autorů etablované strany Evropského parlamentu, či „kolaborantní eurofilní“ politici v podstatě snaží o likvidaci národních států a namísto toho usilují o vytvoření jednotného multikulturního světa. To vše údajně činí na úkor národní suverenity, identity, kultury a

tradic, na kterých je založena historie Evropského kontinentu^{119 120}. Můžeme také nalézt i zmínku o multikulturalismu, v rámci které je zdůrazněná cílenost podpory imigrace ze strany „zrádců“ (tj. zastánců multikulturní politiky), pro dosažení rozpuštění jednotlivých evropských národů v jeden multikulturní svět¹²¹.

Na rozdíl od Akce D.O.S.T. je zde v souvislosti s multikulturalismem věnován větší prostor pro prezentaci imigrantů. Ti jsou zde v podstatě ztotožňováni s teroristy¹²². Pokud není ve spojení s imigranty použito přímo pojmu „terorista“, pak jsou imigranti prezentováni především jakožto roztahovační a nepřizpůsobiví muslimové, kteří utiskují původní evropské obyvatelstvo, snaží se potlačit místní kulturu a hrozí atentátními akcemi. Často jsou tyto prezentace doplňovány názornými „odstrašujícími“ příklady jako např. hořícími auty v Paříži, vraždícími gangy v Londýně, či statisícovými muslimskými čtvrtěmi v Berlíně^{123 124}.

Další poměrně zajímavou definicí multikulturalismu, kterou lze nalézt v Dělnických listech je nesmyslné ustupování menšinám, které nemají zájem na integraci do hostitelské společnosti a navíc chtějí ubírat práva původnímu obyvatelstvu¹²⁵.

Zmínky o multikulturalismu v podstatě stejného rázu můžeme nalézt také v regionálních vydáních Dělnických listů Regionální dělník, či na webových stránkách Dělnické mládeže. Tam je multikulturalismus prezentován už v podstatě jakožto totalitní

¹¹⁹ ŠTĚPÁNEK, Jiří, *Imigranti jsou nebezpečím pro naši budoucnost*, Dělnické Listy, Noviny dělnické strany sociální spravedlnosti, ročník XII. / číslo 43 / duben – červen 2014, [cit. – 30.4.2015] Dostupný z: <http://www.noviny.dsss.cz/delnicke-listy43.pdf>

¹²⁰ Programové teze DSSS k volbám do Evropského parlamentu, *Dělnické Listy, Noviny dělnické strany sociální spravedlnosti*, ročník XII. / číslo 43 / duben – červen 2014, [cit. – 30.4.2015] Dostupné z: <http://www.noviny.dsss.cz/delnicke-listy43.pdf>

¹²¹ ŠTĚPÁNEK, Jiří, *Imigranti jsou nebezpečím pro naši budoucnost*, Dělnické Listy, Noviny dělnické strany sociální spravedlnosti, ročník XII. / číslo 43 / duben – červen 2014, [cit. – 30.4.2015] Dostupný z: <http://www.noviny.dsss.cz/delnicke-listy43.pdf>

¹²² ŠTĚPÁNEK, Jiří, *Imigranti jsou nebezpečím pro naši budoucnost*, Dělnické Listy, Noviny dělnické strany sociální spravedlnosti, ročník XII. / číslo 43 / duben – červen 2014, [cit. – 30.4.2015] Dostupný z: <http://www.noviny.dsss.cz/delnicke-listy43.pdf>

¹²³ ŠTĚPÁNEK, Jiří, *Imigranti jsou nebezpečím pro naši budoucnost*, Dělnické Listy, Noviny dělnické strany sociální spravedlnosti, ročník XII. / číslo 43 / duben – červen 2014, [cit. – 30.4.2015] Dostupný z: <http://www.noviny.dsss.cz/delnicke-listy43.pdf>

¹²⁴ Programové teze DSSS k volbám do Evropského parlamentu, *Dělnické Listy, Noviny dělnické strany sociální spravedlnosti*, ročník XII. / číslo 43 / duben – červen 2014, [cit. – 30.4.2015] Dostupný z: <http://www.noviny.dsss.cz/delnicke-listy43.pdf>

¹²⁵ ŠTĚPÁNEK, Jiří, *Nechci žít ve stínu minaretů*, Dělnické Listy, Noviny dělnické strany sociální spravedlnosti, ročník XI. / číslo 38 / leden – březen 2013, [cit. – 30.4.2015] Dostupný z: <http://www.noviny.dsss.cz/delnicke-listy38.pdf>

ideologie, která se snaží obejmout celý evropský veřejný prostor ¹²⁶.

3.2.2 Srovnání prezentace s koncepty multikulturalismu

Stejně tak jako v případě Akce D.O.S.T. nenajdeme mezi písemnými zdroji DSSS žádný ucelený přehled, či konstruktivní kritiku multikulturalismu. V rámci výše uvedených příkladů prezentací multikulturalismu bych ráda zdůraznila ten, v němž je multikulturalismus obviněn z cílené podpory imigrace s cílem rozpuštění jednotlivých evropských národů v jeden multikulturní celek ¹²⁷.

Tento pohled na multikulturalismus jakožto podporovatele imigrace, bychom si mohli v rámci nacionalistického pohledu vysvětlit existencí třetího pole mezi oběma koncepty. Tímto polem jsou samotné základy nacionalismu i multikulturalismu. Základem DSSS jako krajně-pravicového politického subjektu, by měl být nacionalismus a nativismus (dle minimální definice podle Case Muddeho)¹²⁸. Základem je tedy důraz na homogenní národ. Je tedy logické, že se nacionálně smýšlejícím aktivistům nebude zamlouvat multikulturalismus, ve kterém jde o uznání rovnocennosti minoritních skupin majoritní společnosti na půdě jednoho státu ¹²⁹. Z hlediska nativismu bychom pak dále mohli stejně jako v případě Akce D.O.S.T. ospravedlnit pohled na uznání jiné kultury v rámci „našeho“ státu (národního) jakožto snahu o cílenou destrukci společnosti/národa tím, že by tato skutečnost mohla být považována např. za pozvánku pro další imigranty.

Dalším výrokem na adresu multikulturalismu ze strany aktivistů DSSS, kterému

¹²⁶ Dělnická mládež představuje ideový program, *Dělnická mládež*, 2014, [online] [cit. – 4.5.2015] Dostupný z: <http://www.delnickamladez.cz/delnicka-mladez-predstavuje-ideovy-program>

V Praze zaznělo jasné NE islamizaci a imigraci v ČR!, *Pražský dělník, Noviny pražské Dělnické strany sociální spravedlnosti*, [online] [cit. – 4.5.2015], Ročník IV. / Číslo 1., 2014, Dostupný z: http://www.delnickelisty.cz/userFiles/pd_2015_1-nahled-3.pdf

PETŘIVALSKÝ, Jiří, *Muslimy v ČR nechceme*, *Pražský dělník, Noviny pražské Dělnické strany sociální spravedlnosti*, Ročník IV. / Číslo 1., 2014, [cit. – 30.4.2015] Dostupný z: http://www.delnickelisty.cz/userFiles/pd_2015_1-nahled-3.pdf

KONEČNÝ, Miroslav, *Kde všude je Charlie?*, *Pražský dělník, Noviny pražské Dělnické strany sociální spravedlnosti*, Ročník IV. / Číslo 1., 2014, [online] [cit. – 4.5.2015] Dostupný z: http://www.delnickelisty.cz/userFiles/pd_2015_1-nahled-3.pdf

¹²⁷ ŠTĚPÁNEK, Jiří, *Nechci žít ve stínu minaretů*, *Dělnické Listy, Noviny dělnické strany sociální spravedlnosti*, ročník XI. / číslo 38 / leden – březen 2013, [cit. – 30.4.2015] Dostupný z: <http://www.noviny.dsss.cz/delnicke-listy38.pdf>

¹²⁸ MUDDE, Cas: *Populist Radical Right Parties in Europe*. Cambridge: Cambridge University Press, 2007, 16-19 s. ISBN: 9780521616324

¹²⁹ BARŠA, Pavel: *Politická teorie multikulturalismu*, Brno: Centrum pro studium, 1999, 25 s. ISBN: 80-85959-47-X

bych ráda věnovala pozornost je „nesmyslné ustupování menšinám, které nemají zájem na integraci do hostitelské společnosti“¹³⁰. Oním nesmyslným ustupováním menšinám, by mohlo být z pohledu nacionalisty myšleno, že je minoritním skupinám/komunitám v rámci majoritní společnosti přiznáno uznání jejich skupinových charakteristik/diferencí a jejich celkové zrovnoprávnění s majoritní společností. (Což je také v rozporu s konceptem nacionalismu, který usiluje o homogenizaci společnosti¹³¹.) Tento výrok je dále spojen s prohlášením o tom, že tyto zmíněné menšiny nemají zájem na integraci. Takové prohlášení by pak teoreticky mohlo odkazovat ke skutečnosti, že v rámci praktického uplatnění konceptu multikulturalismu v Evropě (ve smyslu státní strategie), v některých případech nedopadlo tím způsobem, jak si autoři těchto politik představovali. (Právě kvůli nepříliš přívětivým výsledkům se od tohoto konceptu integrace imigrantů postupně začali odklánět k individuální přímé integraci jednotlivců.) V těchto případech totiž, jak jsem již shrnula v první části práce, došlo k nedorozumění, co se podmínky duální identity týče¹³².

Na tomto místě si dovoluji opět podotknout, že v rámci konceptu multikulturalismu ve smyslu státní politiky, který je založen na filozofickém základu liberálního multikulturalismu, je cílem uplatňování právě integrace jednotlivců do majoritní společnosti. Tato integrace má být provedena prostřednictvím uznání minoritních skupin¹³³. Dále bych ráda podotkla, že přesto v rámci objektivního pohledu na věc nelze říci, že by plošně všichni imigranti neměli zájem na integraci do většinové společnosti, jak tvrdí DSSS.

Za zajímavé dále považuji i velmi časté spojování multikulturalismu s odporem k EU. Většinou z těchto vyjádření vyplývá, že zastánci EU a lidé „sedící v Bruselu“ jsou právě ti multikulturalisté, kteří se snaží „rozbít národ“^{134 135 136}. Na těchto případech je

¹³⁰ ŠTĚPÁNEK, Jiří, *Nechci žít ve stínu minaretů*, Dělnické Listy, Noviny dělnické strany sociální spravedlnosti, ročník XI. / číslo 38 / leden – březen 2013, [cit. – 30.4.2015] Dostupný z: <http://www.noviny.dsss.cz/delnicke-listy38.pdf>

¹³¹ MUDDE, Cas: *Populist Radical Right Parties in Europe*. Cambridge: Cambridge University Press, 2007, 19 s. ISBN: 9780521616324

¹³² BARŠA, Pavel, BARŠOVÁ, Andrea, *Přistěhovalectví a liberální stát, Imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku*, Brno: Mezinárodní politologický ústav, 2005, 15, 41 s. ISBN 80-210-3875-6

¹³³ BARŠA, Pavel, BARŠOVÁ, Andrea, *Přistěhovalectví a liberální stát, Imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku*, Brno: Mezinárodní politologický ústav, 2005, 44-45 s. ISBN 80-210-3875-6

¹³⁴ Dělnická mládež představuje ideový program, *Dělnická mládež*, 2014, [online] [cit. – 4.5.2014] Dostupný z: <http://www.delnickamladez.cz/delnicka-mladez-predstavuje-ideovy-program>

patrné, že v rámci žádoucí „homogenity společnosti“ je DSSS zaměřená výhradně na českou republiku. Právě zde můžeme zaznamenat zásadní rozdíl mezi pojetím „žádoucí homogenity“ společnosti u DSSS a Akce D.O.S.T., kde je za žádoucí homogenní entitu považována i evropská kultura, jež je dáována do opozice k imigrantům z vnějšího světa¹³⁷. (Rovněž DSSS prezentuje imigranta jako mimoevropského nejčastěji „teroristu“, ale zároveň brojí i proti EU¹³⁸.)

I celkově je prezentace multikulturalismu a jeho zastánců, jak vyplývá ze shrnutí výše, velmi podobná prezentaci multikulturalismu Akcí D.O.S.T.. Pokud bych měla určit k jakému z konceptů multikulturalismu se DSSS ve svých výrociích odkazuje, pak bych řekla, že zřejmě opravdu odkazuje k multikulturalismu ve smyslu státní politiky. Soudím tak na základě znaků, jež jsem rozvedla v předchozích řádcích. Je nutné ale podotknout, že je multikulturalismus ze strany DSSS populizován. Objektivně si totiž multikulturalismus neklade za cíl „rozpuštěním národů“ vytvořit jeden „multikulturní svět“, což je mu ze strany DSSS přisuzováno.

3.3 Multikulturalismus z pohledu Národní strany

3.3.1 Shrnutí prezentace

Národní strana využívá pojmu multikulturalismus ve většině případů v souvislosti s muslimskými imigranty. Multikulturní ideologie je zde označena za viníka islamizace Evropy, která se dle autora nezadržitelně blíží¹³⁹. Migranti jsou zde ve spojení s pojmem multikulturalismu prezentováni jako „muslimové, kteří dělají bordel a obtěžují slušné dívky“, „přivandrovalí parchanti“, či jako importéři zla, teroru a nenávislného náboženství, kteří jsou nepřátelsky nakloněni „našim“ (myšleno

¹³⁵ Programové teze DSSS k volbám do Evropského parlamentu, *Dělnické Listy*, Noviny dělnické strany sociální spravedlnosti, ročník XII. / číslo 43 / duben – červen 2014, [cit. – 30.4.2015] Dostupné z: <http://www.noviny.dsss.cz/delnicke-listy43.pdf>

¹³⁶ ŠTĚPÁNEK, Jiří, *Imigranti jsou nebezpečím pro naši budoucnost*, *Dělnické Listy*, Noviny dělnické strany sociální spravedlnosti, ročník XII. / číslo 43 / duben – červen 2014, Dostupný z: <http://www.noviny.dsss.cz/delnicke-listy43.pdf>

¹³⁷ SEMÍN, Michal, Proslov Michala Semína na shromáždění ČESKÉ DĚTI - NAŠE BUDOUCNOST, Akce D.O.S.T., 2013, [online] [cit. – 30.4.2015] Dostupný z: <http://www.akce-dost.cz/20120326.htm>

¹³⁸ ŠTĚPÁNEK, Jiří, *Imigranti jsou nebezpečím pro naši budoucnost*, *Dělnické Listy*, Noviny dělnické strany sociální spravedlnosti, ročník XII. / číslo 43 / duben – červen 2014, Dostupný z: <http://www.noviny.dsss.cz/delnicke-listy43.pdf>

¹³⁹ ŠEVČÍK, Milan, *Rasová válka*, Národní politika, ročník 66. – březen 2008, s 12.

evropským) hodnotám a kteří olupují Evropu o její území^{140 141}. Imigranti přijíždějící do Evropy jsou také přirovnáváni k barbarům, kteří dělali nájezdy na Římskou říši těsně před jejím pádem. Je zde naznačen předpoklad stejného osudu Evropských států, přičemž multikulturalismus je zde uváděn jakožto hlavní viník, který přibližuje tuto představu skutečnosti. V textech můžeme dále nalézt i přirovnání multikulturalismu k totalitní společnosti z knihy 1984 od britského spisovatele George Orwella¹⁴².

3.3.2 Konkrétní příklady prezentace multikulturalismu

Pro jasnější představu o stylu prezentace se můžeme podívat na úryvek z článku *Rasová válka* od Milana Ševčíka:

„ Ano, nepřítel stojí před branami kontinentální Evropy a globalizační ideologové multikulturalismu a multietnicismu mu pomáhají v konstrukci Trojských koňů, stále více a hlouběji v srdci Evropy otevírají nechráněné proimigrační kempy, udělují generální pardony těm, kteří protizákonně obsazují naše města a roky trýzní jejich obyvatelstvo, vštěpují vetřelcům lži o rovnosti, podporují je v neustálých, nelogických a nerealizovatelných pokusech o integraci do společnosti, kterou ze srdce i víry nenávidí a k níž byli vychováni v nepřátelství. Je to jejich svatá kniha, která nás označuje za hodné vyvraždění!..“¹⁴³

Multikulturalismus je zmíněn i v článku, který se věnuje ruskému prezidentu Putinovi. Dle autora médiím, která Putina kritizují, ve skutečnosti nevdí Putinovo Rusko z důvodu jeho nedemokratičnosti, nýbrž z toho důvodu, že se „odmítá rozpustit v multikulturálním tavícím kotlíku“¹⁴⁴.

Jak můžeme vidět, pro NS je onou žádoucí „homogenní entitou“ Evropa. (Stejně tak, jako je tomu u Akce D.O.S.T.)

Za velmi zajímavou považuji zmínku o „globalizačních multikulturalistech“¹⁴⁵. Globalizaci sice na rozdíl od NS aktivisté DSSS konkrétně nezmiňují, ale z jejich vyjádření je možné odvodit, že si multikulturalismus s významem globalizace spojují. Právě s fenoménem globalizace by totiž mohlo souviset jejich „cílené rozpouštění

¹⁴⁰ PETRÁŠEK, Daniel, *Ach ten multikulturální Berlín*, Národní politika, ročník 66. – březen 2008, s.3.

¹⁴¹ ŠEVČÍK, Milan, *Rasová válka*, Národní politika, ročník 66. – březen 2008, s. 12.

¹⁴² CICINBUCH Pavel, *Chvála multikulturalismu*, Národní politika, ročník 66. – březen 2008, s. 10.

¹⁴³ ŠEVČÍK, Milan, *Rasová válka*, Národní politika, ročník 66. – březen 2008, s. 12.

¹⁴⁴ JURNEČKA, Oto, *Rusko – staronový nepřítel*, Národní politika, ročník 66.- Leden 2008, s. 9.

¹⁴⁵ ŠEVČÍK, Milan, *Rasová válka*, Národní politika, ročník 66. – březen 2008, s. 12.

národů v jednotný multikulturní svět“¹⁴⁶.

Vzhledem k odkazu na knihu 1984 od Orwella můžeme najít společný znak prezentace multikulturalismu v rámci všech tří zkoumaných krajně pravicových subjektů, tedy prezentaci multikulturalismu jakožto totalitní ideologie. Vezmeme-li v úvahu celkovou prezentaci multikulturalismu, pak je zřejmé, že je na multikulturalismus pohlíženo zásadně negativně. (Atmosféru negativního vztahu k multikulturalismu je možné vyvodit například z úryvku článku Rasová válka, jež jsem prezentovala výše, ale nejen z něj.)

3.3.3 Srovnání prezentace s koncepty multikulturalismu

V porovnání s předchozími dvěma subjekty Akcí D.O.S.T. a DSSS je prezentace multikulturalismu Národní stranou méně rozmanitá, co se kontextu její prezentace týče a zároveň je mnohem obtížnější identifikovat zda se autoři opravdu odkazují k některému z konceptů multikulturalismu konkrétně. Přispívat k tomu může i skutečnost, že dostupných zdrojů je v současnosti, kdy už není v provozu webová prezentace Národní strany, o poznání méně než u dvou předešlých subjektů.

Pokud bych se měla podívat na prezentaci multikulturalismu Národní stranou kritickým způsobem, pak bych si troufla říci, že je zde pojmu multikulturalismu využíváno vyložene populistským způsobem. Tento pohled na věc by mohl podpořit i fakt, že v tomto případě není možné ani alespoň přibližně rozpoznat žádný z konceptů multikulturalismu, ke kterému by se mohla prezentace vztahovat. Vzhledem k absenci jakéhokoliv kontextu by se tedy dalo říci, že je multikulturalismus Národní stranou využíván nerelevantním způsobem.

Závěr

Na závěr bych ráda zhodnotila, zda se vzhledem k podrobnému zkoumání vztahu vybraných ultrapravicových subjektů k multikulturalismu (tj. Akcí D.O.S.T., Dělnickou stranou sociální spravedlnosti a Národní stranou) potvrdila, či vyvrátila hypotéza této práce, která zní: **Vztah české krajní pravice k multikulturalismu je v souladu s ideologickými předpoklady negativní.** Následně bych ráda shrnula odpovědi na jednotlivé výzkumné otázky, jež jsem stanovila v úvodu této práce a kterými jsou: **Jak česká krajní pravice prezentuje multikulturalismus směrem k české veřejnosti?**

¹⁴⁶ ŠTĚPÁNEK, Jiří, Imigranti jsou nebezpečím pro naši budoucnost, Dělnické Listy, Noviny dělnické strany sociální spravedlnosti, ročník XII. / číslo 43 / duben – červen 2014, Dostupný z: <http://www.noviny.dsss.cz/delnicke-listy43.pdf>

Jakých prostředků využívá při argumentaci proti/pro využití konceptu multikulturalismu? Pracuje v rámci své argumentace a prezentace jako takové česká pravice s konceptem multikulturalismu relevantním způsobem? (Tj. odpovídá prezentace multikulturalismu českou krajní pravíci základní charakteristice multikulturalismu tak, jak je prezentována odborníky, popřípadě kterému z multikulturních konceptů prezentace odpovídá?)

Vzhledem k tomu, že všechny tři zkoumané krajně pravicové subjekty vnímají a opakovaně prezentují multikulturalismus negativně, mohu konstatovat, že se hypotéza této práce potvrdila.

První dvě výzkumné otázky byly, jak jsem plánovala, zodpovězeny deskriptivním způsobem v rámci třetí části této práce. Nicméně bych zde ráda uvedla alespoň charakteristický znak toho, jak je multikulturalismus popisován ze strany všech tří zkoumaných subjektů – tedy Akce D.O.S.T., Dělnické strany sociální spravedlnosti a Národní strany. Tento znak jsem identifikovala v prezentaci multikulturalismu jakožto totalitní ideologie, jež se snaží o vytvoření „multikulturní společnosti“. (Akce D.O.S.T. a DSSS uvádějí jako prostředek multikulturalismu vytváření cílené imigrace, Národní strana pak uvádí jako prostředek podporu imigrace.)

Cílem třetí, a troufám si říci nejzajímavější výzkumné otázky, bylo zjištění, zda zkoumané krajně-pravicové subjekty pracují s termínem/konceptem multikulturalismu relevantním způsobem. To znamená, zda by jejich prezentaci, s přihlédnutím k „nacionalistické optice“ subjektů, bylo možné zařadit k některému z konceptů multikulturalismu, jak jsou prezentovány odborníky a případně ke kterému.

V rámci analýzy jednotlivých výroků ze strany Akce D.O.S.T. jsem identifikovala několik případů, jež by reálně mohly odkazovat k jednomu z konceptů multikulturalismu. Akce D.O.S.T. se pravděpodobně odkazovala na multikulturalismus, který vznikl v 60. letech v USA a jehož cílem byl boj proti falešně proklamované univerzalitě americké společnosti prostřednictvím uznání specifických charakteristik jednotlivých skupin/komunit v rámci americké majoritní společnosti. Došla jsem však k závěru, že tento koncept multikulturalismu není možné relevantně aplikovat na současné politické prostředí, jak se aktivisté Akce D.O.S.T. snaží činit.

Při zkoumání výroků Dělnické strany sociální spravedlnosti jsem také identifikovala případ, který by mohl být vztažen k určitému konceptu multikulturalismu. V tomto případě se jednalo o odkaz k multikulturalismu ve smyslu státní politiky, jak byla v některých evropských zemích praktikována mezi 60.-90. lety 20. století. Přesněji řečeno, výroky směřovaly zřejmě na adresu důsledků aplikace této politiky

multikulturalismu. Přesto považuji v rámci možností tento odkaz ke konceptu multikulturalismu za kontextuálně relevantní.

Posledním zkoumaným krajně-pravicovým subjektem byla Národní strana. V tomto případě ale nebylo možné identifikovat odkaz k některému z konceptů multikulturalismu. Pojmu multikulturalismu zde bylo užíváno v podstatě výhradně jakožto příčiny nežádoucí imigrace a islamizace Evropy, z čehož samo o sobě nelze vystopovat pojitko s konkrétním konceptem. Tato skutečnost nás může vést k domněnce, že tedy pojem multikulturalismu nebyl Národní stranou využíván relevantním způsobem.

Pokud bych tedy měla odpovědět na třetí výzkumnou otázku, pak musím konstatovat, že ji nemohu považovat za potvrzenou. Ze tří zkoumaných subjektů se u jednoho potvrdila spojitost s kontextuálně relevantním konceptem multikulturalismu, u jednoho subjektu se potvrdila spojitost s kontextuálně irelevantním kontextem a u jednoho subjektu nebylo možné určit spojitost s jakýmkoliv konkrétním konceptem multikulturalismu, z čehož by vzhledem k okolnostem bylo možné usoudit, že je v tomto případě nakládáno s pojmem multikulturalismu taktéž irelevantním způsobem.

Summary

The main purpose of this bachelor's thesis is to test the hypothesis: Is the view of multiculturalism by the Czech extreme right parties and initiatives negative? The thesis consists of three main chapters. The first chapter presents individual concepts of multiculturalism. The second chapter focuses on the Czech extreme right scene and also on the process of selecting the parties and initiatives for this study. The last chapter presents specific views of multiculturalism by the selected parties and initiatives. The selected parties and initiatives are Dělnická strana sociální spravedlnosti (Workers' Party of Social Justice), Národní strana (National Party) and Akce D.O.S.T. (D.O.S.T. Action).

The conclusion of the thesis research is that hypothesis has been confirmed, because all of the selected parties and initiatives present multiculturalism in negative way.

Použitá literatura

- BARŠA, Pavel: *Politická teorie multikulturalismu*. Brno: Centrum pro studium, 1999, 15 s. ISBN: 80-85959-47-X
- BARŠA, Pavel, BARŠOVÁ, Andrea, *Přistěhovalectví a liberální stát, Imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku*, Brno: Mezinárodní politologický ústav, 2005, 43 s. ISBN 80-210-3875-6
- BARŠA, Pavel, BARŠOVÁ, Andrea, Od multikulturalismu k občanské integraci. Změny v západoevropských politikách integrace přistěhovalců, *Sociální studia* 1/2005, ISBN 80-210-3875-6
- BASTL, Martin a kol.: *Krajní pravice a krajní levice v ČR*. Praha: Grada, 2011, 12 s. ISBN 978-80-247-3797-3
- BAUMANN, Gerd: *The Multicultural Riddle: Rethinking National, Ethnic, and Religious Identities*. New York: Routledge, 1999. ISBN 978-041592213
- BETZ, Hans-Georg: *Exclusionary Populism in Western Europe in the 1990s and Beyond: A Threat to Democracy and Civil Rights?* Geneva: UNRISD, 2004, 13-14 s. ISSN: 1020-8194
- CICINBUCH Pavel, *Chvála multikulturalismu*, Národní politika, ročník 66. – březen 2008, s. 10.
- CORNEL, West (1993): *Beyond eurocentrism and multiculturalism, Volum e I. Prophetic Thought in Postmodern Times, Monroe, Maine, Common Courage Press, 1993, s. 7, ISBN 978-1567510041*
- Dělnická mládež představuje ideový program, *Dělnická mládež*, 2014, [online] [cit. – 4.5.2014] Dostupný z: <http://www.delnickamladez.cz/delnicka-mladez-predstavuje-ideovy-program>
- HEYWOOD, Andrew: *Politické ideologie*. Praha: Eurolex Bohemia, 2003, 32-33 s. ISBN 80-86861-71-6

- CHARVÁT, Jan: *Současný politický extremismus a radikalismus*. Praha: Portál, 2007, 14-15 s. ISBN 978-7367-098-6
- IGNAZI, Pietro: *Extreme Right Parties in Western Europe*. Oxford: Oxford University Press, 2003, 31- 33 s. ISBN 9780199291595
- JURNEČKA, Oto, *Rusko – staronový nepřítel*, Národní politika, ročník 66.- Leden 2008, s. 9.
- KINCHLOE, Joe, STEINBERG, Shirley: *Changing Multiculturalism*, Buckingham: Open University Press, 1997, ISBN 978-0335194834
- KONEČNÝ, Miroslav, *Kde všude je Charlie?*, Pražský dělník, Noviny pražské Dělnické strany sociální spravedlnosti, Ročník IV. / Číslo 1., 2014, [online] [cit. – 4.5.2015] Dostupný z: http://www.delnickelisty.cz/userFiles/pd_2015_1-nahled-3.pdf
- KOPEČEK, Lubomír a HLOUŠEK, Vít: *Politické strany. Původ, ideologie a transformace politických stran v západní a střední Evropě*. Praha: Grada Publishing, 2010, s. 211-216 ISBN 978-80-247-3192-6
- MAREŠ, Miroslav: *Pravicový extremismus a radikalismus v ČR*. Brno: Barrister & Principal, Centrum strategických studií, 2003, 2-22 s. ISBN 80-86598-45-4
- MUDDE, Cas: *Populist Radical Right Parties in Europe*. Cambridge: Cambridge University Press, 2007, 16-17 s. ISBN: 9780521616324
- PETRÁŠEK, Daniel, *Ach ten multikulturní Berlín*, Národní politika, ročník 66. – březen 2008, s.3.
- PETŘIVALSKÝ, Jiří, *Muslimy v ČR nechceme*, Pražský dělník, Noviny pražské Dělnické strany sociální spravedlnosti, Ročník IV. / Číslo 1., 2014, [cit. – 30.4.2015] Dostupný z: http://www.delnickelisty.cz/userFiles/pd_2015_1-nahled-3.pdf

- Profesor Tomáš Halík odmítl výzvu Akce D.O.S.T. k veřejné diskusi!, *Akce D.O.S.T.*, 2011, [online] [cit. – 30.4.2015] Dostupný z: <http://www.akce-dost.cz/20110418.htm>
- Programové teze DSSS k volbám do Evropského parlamentu, *Dělnické Listy, Noviny dělnické strany sociální spravedlnosti*, ročník XII. / číslo 43 / duben – červen 2014, [cit. – 30.4.2015] Dostupné z: <http://www.noviny.dsss.cz/delnicke-listy43.pdf>
- RATAJ, Jan: *Český nacionalismus a identita v konceptu současných krajně pravicových hnutí v České republice. In: Spory o dějiny. Sborník kritických textů, IV. NEUDORFLOVÁ*, Praha: Masarykův ústav AV ČR, 2003, 44-8 s. ISBN 80-86495-16-7
- SARTORI, Giovanni, *Pluralismus, multikulturalismus a přistěhovalci, Esej o multietnické společnosti*, Praha: Dokořán, 2011, s.49-51, ISBN 978-80-7363-380-6
- SEMÍN, Michal, BAHNÍK, Petr, *I díky vám již nemůže v konzervatismus a pravicovost TOP 09 věřit vůbec nikdo!*, Akce D.O.S.T., 2013, [online] [cit. – 30.4.2015] Dostupný z: <http://www.akce-dost.cz/20130809.htm>
- SEMÍN, Michal, BAHNÍK, Petr, *PROČ NEVOLIT KARLA SCHWARZENBERGA? DŮVODŮ JE VÍC, NEŽ SI MYSLÍTE!*, Akce D.O.S.T., 2013[online] [cit. – 30.4.2015] Dostupný z: <http://www.akce-dost.cz/20130117.htm>
- SEMÍN, Michal, *Proslov Michala Semína na shromáždění ČESKÉ DĚTI - NAŠE BUDOUCNOST*, Akce D.O.S.T., 2013, [online] [cit. – 30.4.2015] Dostupný z: <http://www.akce-dost.cz/20120326.htm>
- SMOLÍK, Josef a Petra VEJVODOVÁ. Politický extremismus jako bezpečnostní hrozba? In Smolík, J., Šmíd, T. a kol. (2010): Vybrané bezpečnostní hrozby a rizika 21. století. 1. vyd. Brno: Mezinárodní politologický ústav, 2010. s. 43-67, 25 s. Monografie. ISBN 978-80-210-5288-8

- SMOLÍK, Josef: *Krajní pravice a krajní levice v ČR*. Praha: Grada, 2011, 200 s. ISBN 978-80-247-3797-3
- STRMISKA, Maxmilián a kol.: *Politické strany moderní Evropy: analýza stranicko-politických systémů*. Praha: Portál, 2005, 30 s. ISBN 80-7367-038-0
- ŠEVČÍK, Milan, *Rasová válka*, Národní politika, ročník 66. – březen 2008, s 12.
- ŠTĚPÁNEK, Jiří, *Imigranti jsou nebezpečím pro naši budoucnost*, Dělnické Listy, Noviny dělnické strany sociální spravedlnosti, ročník XII. / číslo 43 / duben – červen 2014, Dostupný z: <http://www.noviny.dsss.cz/delnicke-listy43.pdf>
- ŠTĚPÁNEK, Jiří, *Nechci žít ve stínu minaretů*, Dělnické Listy, Noviny dělnické strany sociální spravedlnosti, ročník XI. / číslo 38 / leden – březen 2013, [cit. – 30.4.2015] Dostupný z: <http://www.noviny.dsss.cz/delnicke-listy38.pdf>
- V Praze zaznělo jasné NE islamizaci a imigraci v ČR!, *Pražský dělník*, Noviny pražské Dělnické strany sociální spravedlnosti, [online] [cit. – 4.5.2015], Ročník IV. / Číslo 1., 2014, Dostupné z: http://www.delnickelisty.cz/userFiles/pd_2015_1-nahled-3.pdf

Elektronické zdroje

- BAHNÍK, Petr, *Co je to vlastně politická pravice?*, Akce D.O.S.T., 2013, [online] [cit. – 30.4.2015] Dostupný z: (<http://www.akce-dost.cz/20131017.htm>)
- Canadian Multiculturalism: An Inclusive Citizenship, *Government of Canada*, [online] [cit. – 5.3.2015] Dostupný z: <http://www.cic.gc.ca/english/multiculturalism/citizenship.asp>
- Generace identity aneb nova image autonomních nacionalistů, *Antifa.cz*, 2014, [online] [cit. – 9.5.2016] Dostupný z: <http://www.antifa.cz/content/generace-identity-aneb-nova-image-autonomnich-nacionalistu>
- Generace identity, [online] [cit. – 2.2.2016] Dostupný z: www.generace-identity.cz

- HIRT, Tomáš, *Multikulturalismus: uzavřená kapitola nebo aktuální politická vize?* [online] [cit. – 1.3.2015] Dostupný z: <http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:mcN7Hy8pTZcJ:www.multikulti.sk/dok/Multikulturalizmus-uzavrena-kapitola-nebo-aktualni-politicka-vize.doc+&cd=4&hl=cs&ct=clnk&gl=cz>
- Manifest D.O.S.T., *Akce D.O.S.T.*, 2007, [online] [cit. – 30.4.2015] Dostupný z: <http://www.akce-dost.cz/dost.htm>
- *Národní korporativismus: Sbohem a šáteček*, Antifa.cz, 2008, . [online] [cit. – 9.5.2016] Dostupný z: <http://www.antifa.cz/content/narodni-korporativismus-sbohem-a-satecek>
- PALMER, John, *The rise of far right parties across Europe is a chilling echo of the 1930s*, In: www.theguardian.com [online]. 15.11.2013 [cit. – 5.3.2015] Dostupný z <http://www.theguardian.com/commentisfree/2013/nov/15/far-right-threat-europe-integration>
- Soud rozpustil republikánskou stranu, kterou proslavil Miroslav Sládek, *ČTK, Idnes.cz*, 2013, [online] [cit. – 2.3.2016] Dostupný z: http://zpravy.idnes.cz/soud-rozpustil-republikanskou-stranu-kterou-proslavil-miroslav-sladek-1qg-/domaci.aspx?c=A130515_152004_domaci_jav
- Usnesení VI. sněmu signatářů Manifestu D.O.S.T., *Akce D.O.S.T.*, 25.1.2014, [online] [cit. – 30.4.2015] Dostupný z: <http://www.akce-dost.cz/20140128.htm>
- What is Multiculturalism? *Australian Government*, Department of Social Services, [online] [cit. – 5.3.2015] Dostupný z: <https://www.dss.gov.au/our-responsibilities/settlement-and-multicultural-affairs/programs-policy/a-multicultural-australia/national-agenda-for-a-multicultural-australia/what-is-multiculturalism>
- Zprávy o problematice extremismu na území České republiky v roce 2007, *MVČR*, 2008 s.2, [online] [cit. – 20.7.2015] Dostupný z: <http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>
- Zprávy o problematice extremismu na území České republiky v roce 2009, *MVČR*, 2010, 3. s. [online] [cit. – 20.7.2015] Dostupný z: <http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>

- Životopis Jiřího Štěpánka, *Dělnická strana sociální spravedlnosti*, [online] [cit. – 20.7.2015] Dostupný z: <http://www.dsss.cz/jiri-stepanek>
- Životopis Tomáše Vandase, *Tomáš Vandas*, [online] [cit. – 20.7.2015] Dostupný z: <http://www.tomasvandas.cz/zivotopis>